

DOMOVINA

Upravištvu »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,
telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar,
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kmetijske zbornice začno kmalu delovati

Po vesti iz Beograda se delo za dokončno ureditev kmetijskih zbornic bliža koncu. Po volitvah uprav posameznih zbornic, ki so bile izvršene ob koncu preteklega leta, se je pokazala potreba po pravilnikih o osebju in o pokojninskem skladu teh zbornic. Šele potem bi mogle zbornice postaviti svoje stalno osebje. Doslej so izročile svoje pravilnike v odobritev ministru za kmetijstvo tri zbornice, a ostale bodo to v kratkem storile. Te dni je minister za kmetijstvo potrdil pravilnika kmetijskih zbornic za dravsko in moravsko banovino. Ko bodo potrjeni še pravilniki ostalih zbornic, se bo delo okoli ureditve končalo, nato pa bodo zbornice lahko začele delovati.

Prav je, da začno te važne kmetijske ustanove naposled delovati. Če pomislimo, kolikšnega pomena so podobne zbornice za druge stanove, smemo pričakovati, da bodo tudi kmetijske zbornice enako vršile svojo dolžnost. Ker je kmetijski stan najmočnejši v državi, hkratu pa zlasti v gospodarskem oziru zelo zaostal in zato zelo potreben na-

predka, naloge kmetijskih zbornic ne bodo lahke.

Toda politika se v kmetijske zbornice ne bo smela vnašati, če bodo hotele ustrezati nalogam, zaradi katerih so ustanovljene. Naše kmetijsko gospodarstvo je po vsej državi na nizki stopnji in zato pridelek ni, kakor bi moral biti. Večina kmečkega ljudstva v državi ne pridela niti dovolj hrane za lastne potrebe, zato se bodo morale zbornice resno lotiti tega vprašanja in složno sodelovati. Osebe v zbornicah mora biti strokovno in vodstva v rokah umnih kmečkih gospodarjev, neglede na njih politično pričanje.

Ne bomo se spuščali v dolgo razpravo, temveč samo naglašamo, da bo naloga kmetijskih zbornic v pripravi za preosnovo vsega našega zaostalega kmetijskega gospodarstva. Lepe zglede, kako se dvigne kmetijstvo, nam nudijo mnoge države. Pri nas je dvig kmetijstva toliko bolj potreben, ker so cele pokrajine, ki zavoljo zaostalega kmetijskega gospodarstva stradajo.

Izogibljivo se tuje navlake

Nedavno se je vršil v Mariboru občni zbor Zveze naprednih jugoslovenskih starešin, ki združuje nekdanje člane naših naprednih visokošolskih društev. Zbor je soglasno sprejel resolucijo, ki se nanaša na položaj naše države ob 20letnici. Resolucija pravi med drugim:

Proti vsem nevarnostim, ki bi nam mogle groziti, more uspešno nastopiti samo močna, notranje utrjena jugoslovenska država, kakor jo zahteva današnji čas. Zato je naša dolžnost, da strnemo vse svoje sile v doseg tega visokega smotra. Zato smo tudi dolžni odklanjati povsod in vselej sleherno tujo navlako, ki se vsiljivo zanaša k nam preko me-

je, zlasti vse tuje nam miselnosti, ki so naperjene proti našim življenjskim koristim.

V zvestobi visokim mislim miru, mednarodne pravičnosti in demokracije prežeti od ljubezni do svojih velikih prijateljev in, zavznikov bomo lahko uspešno pobijali vse škodljive nam tuje vplive.

Ne odrekamo nobeni državi pravice, da skrbi za svoje rojake izven mej, zahtevamo pa enako pravico tudi zase in razglajamo zato tesno povezanost z vsemi rojaki izven naših državnih mej, ki so del naše vsenarodne skupnosti. S teh vidikov zahtevamo za naše narodne manjšine izven državne meje po prirodnem pravu jim pristojne in tudi po mirovnih pogodbah zajamčene pravice.

Pol stoletja posojilnice v Ribnici

Petdeset let ni tako posebna doba za obstoj javne ustanove. Nekaj je pa vendar, če gre za hranilnico ali posojilnico, kakršne zavode so začeli v Sloveniji ustanavljati šele v drugi polovici prejšnjega stoletja. Tako je Posojilnica v Ribnici, r. z. z o. z., ki je pravkar slavila 50letnico obstoja, eden naših najstarejših tovrstnih zavodov, ustanovljenih za samopomoč malemu obrtniku, trgovcu in kmetu, dotlej izročeni na milost in nemilost domačim denarnim mogotcem. Prav ti so malega človeka pritiskali z oduševskimi obrestmi in mu nikakor niso dali živeti. Ni pa ta obletnica pomembna zaradi petih desetletij samih, temveč je v tem razdobju s posojilnico povezan ves razvoj in napredek. Ribnice in Ribniške doline. Kar danes Ribnica v gospodarskem in kulturnem pogledu velja, gre v največji meri na račun posojilnice in je zato prav, da ob njeni petdesetletnici spregovorimo nekaj besed o njenem dosedanjem delu.

Pokojna notar Franc Erhovnic in sodni predstojnik Franc Višnar sta bila njena ustanovitelja. Leta 1887, sta začela razmišljati, kako bi ustanovila v Ribnici posojilnico, ki bi domačine rešila iz rok oderuhov. 11. januarja so že bila potrjena pravila, na podlagi katerih so ustanovniki izdali na Ribničanec oklic za podpis zadružnih deležev. Takoj se je priglasilo 40 zadružnikov, ki so podpisali deleže po 50 in 5 goldinarjev, tako da je mogla posojilnica 1. junija istega leta že redno posloovati. Se tega dne je Janez Bojc iz Dolenje vasi prinesel prvo posojilo. V zadružni register je bila posojilnica vpisana 29. avgusta na okrožnem sodišču v Novem mestu.

Takoj prvo poslovno leto je pokazalo, kako potreben je bil zavod dolini: glavnih deležev je bilo vpisanih za 18.600 kron, opravičnih pa za 1390 kron; prometa je bilo 227.625 kron, hranilnih vlog 96.000 posojil pa je bilo izdanih za okroglo 102.000 kron.

Posojilnica je rasla in napredovala iz leta v leto. Iz skromnih razmer se je v desetletjih razvila tako, da se je promet postoterial. Seveda je morala posojilnica v desetletjih svojega poslovanja preživeti marsikatero nevesočnost izvirajočo iz zavisti, vendar je bila složnost zadružnikov zmerom vzorna in je bil vseh 50 let izključen en sam član, in to pred 38 leti. Složnost zadružnikov pa je razvidna tudi iz občnih zborov: bilo je 50 rednih in samo 3 izredni, pa še ti le zaradi izpremembe pravil. Pomemben je bil tretji izredni občni zbor leta 1924., ki je pravila v toliko izpremenil, da pripada v primeru razdružbe zadruge vse premoženje županstvu ribniške občine, ki ga mora porabiti za vzdrževanje meščanske ali namesto nje ustanovljene strokovne šole v Ribnici. S tem je posojilnica dokazala, da se v polni meri zaveda tudi kulturne naloge v svojem delovnem območju.

Po svojem 50letnem delovanju, ki ga je načelstvo vedno usmerjalo za korist obrtnika, trgovca in kmeta, je posojilnica prava dobrotnica doline. Nešteto jih je, ki jih je reševala iz denarnih neprilic in jim z ugodnimi ceneni krediti omogočila nadaljni obstoj.

Vsikdar je posojilnica imela odprte roke v dobrodelne namene. Od svojega čistega dobička je razdeljevala povprečno po 20 odstotkov letno. Seveda ni v tem vračunan njen največji kulturni davek, zgradba meščanske šole. Mnogo je darovala pogorelcem, po potresu prizadetim. Pomagala je pogorelcem leta 1915. na Mlaki, l. 1920. v Dvorski vasi in l. 1926. v Prigorici, priskočila na pomoč po potresu prizadetim leta 1917. na Čatežu, l. 1928. v Bolgariji, poslala znatno podporo leta 1922. stradajočim Rusom in leta 1926. poplavljenecem v naši državi.

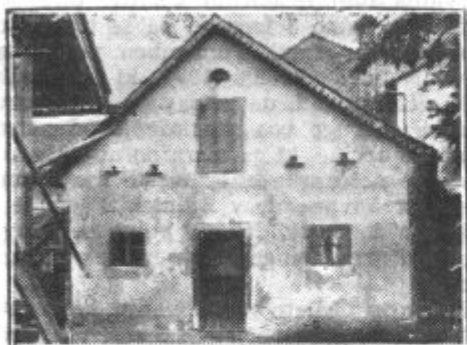
Posojilnica je uredila tudi lepo pot na postajo, kamor so morali prej pešci gaziti blato; ob poti je svoje stavbišče ogradila z lepo ograjo. Darovala je stavbišče za deško osnovno šolo in ji postavila lično železno ograjo na zidanem podstavku.

Od vsega početka se je posojilnica zavedala, da je narodna ustanova. Že leta 1907. je naslovila na bivši državni zbor na Dunaju poziv, v katerem je zahtevala osnovne, srednje in visoke šole v materinščini, kot ustanovnica je pristopila k Družbi sv. Cirila in Metoda, Slovenski Matici, Radogojcu, društvu za podpiranje slovenskih visokošolcev, in leta 1918 podpisala 10 delnic za oživiljenje narodnega gledališča v Ljubljani. Pred 30 leti je izdala soglasen sklep o kolkovanju vseh pisem z narodnim kolkom naše šolske družbe, ki še vedno stoji na braniku za naše pravice ob naših mejah. To so le nekatere postavke njenega narodnostnega udejstvovanja.

Višek posojilniškega kulturnega delovanja pa je nedvomno zgradba ribniške meščanske šole, ki je bila ustanovljena l. 1919, pa ni imela nobenih primernih prostorov. Nekaj let je za silo izhajala z učilnicami v deški šoli in po zasebnih hišah, zaradi neprimernih in nezadostnih učnih prostorov pa je bila leta 1922. prav na tem, da jo zapro. Takrat je dala posojilnica na razpolago stavbišče za novo poslopje in s tem Ribnici ohranila to prepotrebno šolo. Kmalu nato je posojilnica odprla za zidanje nove meščanske šole polmilijonski znesek. Nameravala jo je zidati skupaj s trškim gospodarskim odбором. 25. marca leta 1924. pa je na podlagi novega sklepa sama prevzela strošek za zgradbo. V poletju leta 1925. je županstvo izdalo dovoljenje za vselitev v novo poslopje, ki je

Ivan Klun, industrijec v Ribnici, je 23 let član načelstva; že 18 let pa je neprekinjeno tudi načelnik posojilnice

Posojilnica je pričela poslovati v največji skromnosti. V tej hiši, sedanjem hlevu, so bili njeni prvi poslovni prostori

bilo z začetkom šolskega leta izročeno svojemu namenu. Zgradba je veljala dva milijona dinarjev, za plačilo pa si je hranilnica vzela le zavest, da je za kulturno povzdigo Ribnice storila več kakor vsi odločilni činitelji, njeni kritiki in nasprotniki skupaj. S sklepom izrednega občnega zbora leta 1924, si je z izpremembo pravil v korist meščanske šole postavila trajen spomenik v srcu vseh Ribničanov.

Sokol je bil vselej ljubljene posojilnice, zares materinsko pa je posojilnica skrbela za

Sedanje poslopje posojilnice

Poslopje meščanske šole, last posojilnice

domačega Sokola. Ob vsaki priliki je bila njegova dobrotnica, ki je razumela ceniti kulturni pomen sokolstva. V novozgrajeni meščanski šoli mu je takoj preskrbela začasne prostore. Nekaj let nato je darovala svet za novi sokolski dom, ki je bil z njeno darežljivostjo dograjen pred 6 leti in je eden izmed naših najlepših sokolskih domov. Že doslej je za zgradbo žrtvovala 300.000 din ne vstevši sveta in je tudi nadalje pripravljena pomagati društvu in nositi bremena obveznosti do popolnega izplačila lepega doma. Ko je Ribnica postavljala pred sokolskim domom spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I., je posojilnica v zavesti svojih narodnih in pietetnih dolžnosti darovala 10.000 din.

Kot podpornica društev, posebno pa siromašnih dijakov ima posojilnica velike zasluge. Mnogo jih je, ki so mogli le z njeno pomočjo doštudirati in zavzemajo danes v javnem življenju odlične položaje. Le ti se je ob jubileju spominjajo z veliko hvaležnostjo.

Na splošno je treba poudariti na moč pametno gospodarjenje posojilnice. Med vojno vihra se tudi ona ni mogla ubraniti prisilnega podpisovanja vojnih posojil, znala pa jih je ob prvi priliki vnovčiti, tako da zadružniki niso bili prav nič oškodovani. Tudi pri likvidaciji Merkantilne banke v Kočevju je znala o pravem času varovati svoje koristi s popolnim uspehom.

Naj se pri tej priliki spomnimo mož poštenjakov, ki so pol stoletja tako razumno vodili posojilnico. Po načelnikovanju ustanovitelja Višnikarja do leta 1899, je vodil posojilnico do svoje smrti leta 1906. posestnik in trgovec Josip Klun. V najhujših dneh je bil njen voditelj pokojni zdravnik dr. An-

ton Schifrer. 14 let do 1. 1920. je bil njen načelnik, ko ga je nadomestil industrijec Ivan Klun, ki je še danes na tem mestu. Mnogo zaslug za posojilnico gre tudi rajnkemu posestniku Ivanu Arku, ki je opravljal pri zavodu posle tajnika in prokurista nad 35 let.

Od ustanovnih 40 zadružnikov žive le še Antonija Erhovničeva, notarjeva vdova v Ljubljani, Ignac Merhar, posestnik in gostilničar v Prigorici in Andrej Podboj, posestnik, gostilničar in mesar v Ribnici.

Za svoj jubilej se je posojilnica predvsem spomnila mladine, med katero je pri tej priliki razdelila 10.000 din. S tem lepim delom želi posojilnica med mladino utrditi smisel varčevanja in ji pokazati najprimernejšo pot do osamosvojitve. 4000 din pa bo razdelila o božiču najmarljivejšim sokolskim naraščajnikom domačega društva.

Ob 50letnici želimo zavodu, ki so ga vsikdar vodili umni možje, ki sta jim bila pri srcu le napredek in blagor Ribnice in njene okolice, nadaljno delovanje po dozdajšnji poti, hkratu pa jo stavljamo za najlepši zgled sorodnim zavodom. Ribniški posojilnici za njeno delo vsa čast!

ENO ZA DRUGO

Gospod: »Ali veste, da je vaš poljub mnogo slajši od ženinéga?«

Sobarica: »To mi je danes rekel tudi vaš sofer.«

V ZADREGI

Upnik (na vratih mali Verici): »Srčkano dete, ali je mamica doma?«

»Ni je. Na trg je šla.«

»A kdaj se vrne?«

Verica (se okrene v predsobo in vzklikne): »Mamica, kaj naj pa zdaj rečem?«

VAŠKI APOSTOL

PO L. GANGHOFERJU PRIREDIL B. R.

Vsi so mu odgovarjali, samo Peter je molčal in njegove oči so neprestano strmele v Janeza. Preden so vsi sedli, ga je prijel za rokav srajce: »Janez, daj, povej mi, kaj ti je. Zmerom si se smejal, danes se pa ne. Vidiš, tako se mi zdi, kakor ne bi bilo solnca v hiši.«

»Tudi meni samemu se tako zdi.« Janez se je podrsnil do srede klopi in vzel žlico. Toda pri vsakem grizljaju se je moral siliti, da ga je pogoltnil. Se zmerom je bil nataknen in da bi nekako iztresel svojo jezo, je vprašal: »Kje je pa poba? To naj si zapomni, da je treba biti pri kosilu doma.«

Prav tisti mah pa je pastir stopil v izbo. Še na pragu je začel vreščati:

»Ali ste že slišali? Vsa vas je pokonc! Ali ste že slišali? Nocoj ponoči je bil hudič pri Kajžarici!«

Ko je Janez slišal besedo Kajžarica, je bilo njegovega potrpljenja konec. »Ali že spet nekdo raznaša te oslarije?« Udaril je po mizi, da so začeli krožniki z juho plesati po prtu. Ljudje so debelo gledali. Takšnega Janeza še niso videli.

Tudi Petra je menda nekaj pograbilo, ko je slišal Kajžaričino ime v zvezi s hudičem. Stisnil je pesti, pa se je takoj pomiril. Še Janeza je potolažil: »Kaj pa vendar misliš, prijatelj? Vnesi se! Ti!« Vso nežnost je položil v ta ti.

In besedica je zalegla. Janez je začel z žlico praskati po razliti juhi na prt, potem pa je rekel: »Prav imaš! Človek, ki z jezo iz hiše plane — »Pregovora ni povedal do konca. »Danes mi gre pa res vse narobe. Ta neumna istorija mi je napravila že toliko sitnosti!«

Peter je debelo pogledal. »To, kar je poba rekel o Nani in —« Peter ni povedal besede do konca.

Hlapci in dekle, ki so opazili, da je Petru nekam nerodno, so začeli hudomušno škiljiti proti njemu. Vedeli so, — če Peter debelo pogleda, potem tudi kakšno prav debelo pove.

»Kako ljudje nespametno govore in kako napravijo takoj iz žabe vola!« je rekel Janez. »Snoči, ko si sekal pri Kajžarici drva, te je videl nočni čuvaj. Zdaj pa gobežda ta norec po vasi, da je o polnoči sam zlodej Kajžarici drva cepil. »Hlapci so se hoteli vmešati v pogovor, toda Janez je dvignil glavo. »Zdaj govoriva Peter in jaz, pa nihče drug!« Toda Peter ni rekel niti besede. Samo krožnik je odrinil od sebe, kakor bi ga bila lakota iznenada minila. Služničad je stiskala glave in srebala juho. V molk je potem še enkrat zagodel Janez: »Norci, ki verjamejo v take reči, ne izumro. Da pa se najdejo tudi pametni ljudje, ki se ne smejejo takšnim oslarijam, in da so to prav tisti ljudje, ki jih

ima človek najrajši —« Nekaj ga je začelo dušiti, da je zakašljajal.

Pastir je zardel in se posmejal, kakor bi bil mislil, da so besede o »tistih, ki jih ima človek najrajši,« namenjene njemu.

Peter je pritiskal drhteče pesti na mizo, da se je pod pritiskom začela lesena plošča vdajati in škripati. Na njegovem širokem, grdem obrazu se je pokazalo, nekaj kakor žalost. Počasi je odprl usta, kakor bi bil govoril sam s seboj: »Če je belo, pravijo, da je črno. In luč, pravijo, je tema. Iz ljubezni storiš dobro delo. Pa napravijo iz krščanskega dela hudičev. Srce jim ponujaš, pa ti ga iz rok izbijejo. In kristjane se imenujejo! Za vse slabo in neumno imajo durca v glavi, in, hop, takoj se vselej odpro. Da! Če pa hoče v glavo kaj dobrega, zapahnejo durca in ne slišijo trkanja. Pa bi morali imeti samo nekaj: ljubezen! In vse bi bilo dobro. Ali mar ni nikogar na svetu, ki bi jim mogel to dopovedati?«

Dekli sta se začeli muzati, pastir pa se je opogumnil in bleknil: »Jej, spet se bo začela pridiga!« Toda že pri teh besedah je moral nehati. Preden je namreč mogel spet odpreti usta, mu je priletela gorka klobfata okoli ušes. Janez pa mu je ves besen zakričal v presenečeni obraz: »Ti, smrkavec! Preden se boš iz drugih norčeval, glej rajši nase! Zapomni si to! Pri vas bi moral priti nekdo, ki bi z gorjačo pridigal. To bi bil za vas pravi apostol!« Fant je začel zavijati oči. Ta nemi odgovor, ki ni bil videči prav ponižen, je Janeza še bolj ujezil. »Tako ti bom še eno primazal!« je dejal in spet dvignil roko.

Pridelek hmelja v Savinjski dolini bo majhen

Pretekli teden se je začelo splošno obiranje. Pridelek je gladko zelen, količina pa bo majhna. V najboljših legah pridelek po količini zaostaja za 30, v srednjih pa celo za 40 odstotkov za navadno letino.

Zanimanje za letošnji pridelek je že precejšnje. Manjše količine so se prodale po 25 din za kilogram, vendar hmeljarji še niso voljni prodajati po tej ceni. Kako se bodo cene razvijale, se ne da reči, ker se še niti ne ve, kolik in kakšen bo pridelek v Srednji Evropi. Iz Vojvodine poročajo, da tam peronospora čedalje bolj ograža barvo pridelka, ki zraven tega ne bo obilen. V Češkoslovaški bo po zadnjih vestih tudi manjši pridelek.

Naj pri tej priliki ponovno opozorimo hmeljarje, da je treba hmelj obirati čisto in pravilno, to se pravi, ne v celih grozdih in tudi nobenih listov ne sme biti vmes, vsaj ne večjih. Prav tako ne smemo puščati med zdravim blagom rjavih kobul. Skrbimo za

to, da bo savinjsko blago zaslovelo, saj slovi blaga krepi cene.

Še važnejše je, kako se hmelj suši. Značilno je, da nekateri hmeljarji zelo kvarijo svoje blago s tem, da ga skoroda pražijo, ne sušijo. Da se hmelj pravilno suši, ne sme biti v sušilnicah nikdar nad 45° C toplote. Da se bo pri tej toploti dobro sušil, se ne sme preveč na debelo nasipati na lese. Hmeljar tudi ne sme z les jemati slabo posušenega blaga in ga zmetati na kup, češ da se bo potem še na kupu malo sušil. Še dobro posušeno blago se na kupu včasih pokvari, če kupa nikdar ne premečeš. Hmelj je dovolj suh, kadar se pecelj sredi kobule ne da več upogniti, temveč se nalomi.

Niso to novi nauki za hmeljarje, vendar ne škoduje, če se zmerom spet ponovijo. Tudi za hmeljarje naj velja geslo: Dobro blago najde dobrega kupca.

Obvezno odkupovanje domače volne

V ministrstvu za kmetijstvo je izdelan načrt uredbe o trgovini z domačo volno, ki naj uvede obvezno odkupovanje domače volne za domačo tkaninsko industrijo. Uredba bo v kratkem uveljavljena.

Prizadevanje živinorejcev v južnih krajih države, kjer gojijo mnogo ovac, da bi se uvedlo obvezno odkupovanje domače volne, sega že iz leta 1936. Že takrat je ministrstvo za kmetijstvo stavilo tak predlog, da bi se podprl napredek domačega ovčarstva. Naša tkaninska industrija dobiva zdaj največji del volne iz tujine, medtem ko moramo vsako leto znaten del domače volne izvoziti iz države. Tkaninska industrija uvaža tujo volno predvsem zaradi tega, ker je domača volna razmeroma slaba. Za izdelavo boljših volnenih tkanin pa je potrebna predvsem boljša volna.

Ker je večja poraba domače volne v znatni meri odvisna od izboljšanja kakovosti do-

mačega pridelka, je kmetijsko ministrstvo tudi napravilo vrsto ukrepov, ki imajo namen razširiti gojitev takih vrst ovc, ki dajejo dobro volno. Seveda se moramo zavedati, da se uspeh takih prizadevanj ne more pokazati takoj, temveč šele po dolgi vrsti let.

Načrt uredbe nalaga tkaninski industriji dolžnost, da odkupi domačo volno po ceni, ki bo vsako leto naprej določena. Odkupna cena ne bi bila enotna, temveč bi bila različna za posamezne kakovosti in posamezne vrste volne. Ves odkup volne bi se po načrtu te uredbe poveril Prizadu, ki naj bi bil dolžan odkupiti vsako količino domače volne po naprej določenih odkupnih cenah. Nakupljeno volno pa bi Prizad potem prodajal tkaninski industriji prav tako po določenih cenah s pribitkom režijskih stroškov, ki pa ne bi smeli presežati 2000 din pri vagonu.

Uredba daje sicer tkaninski industriji na-

dalje možnost, da se oskrbuje s kakovostno tujo volno, vendar je uvoz iz tujine vezan na sorazmeren odkup domače volne. To razmerje naj bi znašalo 100 proti 60, kar pomeni, da bodo morale tvornice za vsakih 100 kg uvožene volne odkupiti 60 kg domače volne. Nova uredba naj bi veljala že za odkup letošnjega pridelka domače volne. Po zatrjevanju izvoznikov imamo zdaj na razpolago za izvoz okrog 40 do 50 vagonov volne. Kakor je znano, se nekaj volne pridelata tudi na Slovenskem, kjer je nekaj tudi boljše kakovosti.

Politični pregled

V torek je bilo na Bledu

zaključeno zasedanje stalnega sveta Male antante,

katerega so se udeleževali naš ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, zunanji minister Češkoslovaške dr. Kamil Krofta in rumunski zunanji minister Nikolaj Comnen. Izdano je bilo sporočilo, ki kaže, da je blejski posvet mnogo doprinesel k pomirjenju Podunavja. Na posvetu se je naglašala globoko privrženost držav Male antante k politiki miru. Stalni svet je pozdravil solunski sporazum Balkanske zveze z Bolgarijo in se ponovno izrekel za sodelovanje z Društvom narodov, dasi se zaveda, da Društvo narodov v sedanjem položaju ne more povsem ustreči nalogam, ki so mu poverjene. Stalni svet je v svojem sporočilu dalje ugotovil, da je bilo mogoče v pogajanjih, ki so se že tri dni vodila z Madžarsko, doseči sporazume, ki pomenijo medsebojno odpoved sleherne uporabe sile med Madžarsko in državami Male antante in priznanje madžarske enakopravnosti v oboroževanju. O tem je izšlo tudi v Budimpešti posebno uradno sporočilo. Pogajanja z Madžarsko se bodo še nadaljevala. Pariški in londonski listi pozdravljajo uspeh blejskega posveta.

Češkoslovaški predsednik dr. Edvard Beneš je sprejel znano ameriško novinarko Leclairovo in ji dal pomembno izjavo. Med drugim je dejal: »Prepričan sem,

da se bo mir v Evropi ohranil.

Poskusiti moramo sodelovati vsi skupno za

Tedaj je Peter položil svojo trdo pest na njegovo roko. »Nikari ga ne tepi, Janez!«

»Saj ne bi nič rekel, če bi se dalo kaj opraviti z dobro besedo.« je odvrnil Janez. »Toda ljudje so kakor kozli. Zmerom morajo biti s palico za njimi. Tu nič drugega ne pomaga.«

Peter je odkimal. »Tisti, ki mora tepsti, nima ljubezni. Kdor ima ljubezen, ne sme imeti palice.«

Janez si je segel z roko v lase. »Je že mogoče, da nimam več ljubezni.«

»Priatelj?« Spet ga je Peter ves žalosten pogledal.

»Pusti vse, kakor je! Naj bo! Pa jej!«

»Hvala! Pa mi prav nič več ne tekne!«

Dekla je prinesla na mizo skledo prekejenega mesa. Ko so si ga že vsi drugi dali na krožnik, je ujel še Peter svoj kos iz zelja in ga položil pastirju na krožnik. Potem je vstal izza mize in vzel svoj klobuk z okenske police.

»Kam pa?« se je začudil Janez.

»V župnišče moram!« Peter je v zadregi začel sukati klobuk v roki. »Rekel je, da se mora z. menoj pomeniti. Toda danes moram jaz nekaj z njim govoriti.« Počasi je odšel iz izbe.

Roman je vstal in skočil za njim, kakor bi bil hotel svoje potlačeno srce olajšati z odkrito besedo. Pred hišnimi vrati pa je globoko zasopel in pogledal po vremenu. Rekel je: »Če bo takole ostalo, se bo sneg kmalu pslovil. Da!« Njegov glas pa je zvenel tako, kakor bi bil bližnji odhod zime zanj nekaj strašno hudega in žalostnega.

Tedaj mu je Peter položil roko na ramo.

»Toliko let je bil tvoj smeh napol moj. Še pol žalosti bi mi lahko odložil! Pa vidim, da mi nočeš ničesar povedati. Zato te ne bom več izpraševal. Toda kadar boš hotel, samo k meni pridi!« Že se je obrnil in napravil nekaj korakov proti dvoriščnim vratom. Potem pa se je obrnil, še zmerom s klobukom v roki. »Najprej moram še skočiti v kajžo. Če bo Kajžarica zvedela, kaj so ji ljudje spet obesili, se bo prestrašila. Zato ji bom rajši jaz vse povedal. To bo zanjo lažje. Če bo Nana vedela, pa Lizika — «

Janez se je zdrznil, kakor bi ga bil Peter posul z žerjavico. »Ali mi že spet govoriš o teh dveh! Nikari me še ti ne draži z njima! Ali me ne moreš razumeti?« S stisnjenimi pestmi se je vrnil v hišo.

Kakor bi bilo s sinjega neba padlo nekaj strašnega Petru pod noge, tako je siromak strmel v hišna vrata, skozi katera je bil Janez izginil.

»Zdaj je pa še on izgubil ljubezen! Edini, ki jo je še imel. Edini, ki si je dal še kaj povedati!«

Šepajoč je odšel po cesti, še zmerom s klobukom v roki.

V.

Ljudje, ki so Petra srečavali na cesti, so ga začuden gledali. Niso se vpraševali, zakaj je mogla žalovati duša tega »dvojnega človeka«, videli so samo, da je hodil pri bellem dnevu s solznimi očmi po cesti, s sklonjeno glavo in s klobukom v rokah, kakor bi bil stopal pri pogrebu prav za krsto.

Šele pred Kajžaričnim domom se je spomnil, da spada klobuk na glavo. Pred vrati je še globoko zasopel, ko pa je stopil v izbo, je zvenel njegov glas tako mirno kakor vselej. »Dober dan obema!«

Kajžarica se je posmejala. »Se mi je kar zdelo, da ti prihajaš.«

Sedela je z Liziko za mizo pri delu. Obe nista poznali praznika. Nana je s klejem lepila majhno kočjo, Lizika pa je vstavljala pisana okenca v cerkvico, ki jo je bil prejšnji večer kupil Peter.

Skozi nizka okna je od strani sililo solnce v izbo, da je zajelo samo pol mize. V njegovih žarkih je plesal prah kakor drobne, srebrne mušice in povsod so se svetilkali majhni okraski, zlata pena, pisana stekla. Vse je bilo, raztreseno po mizi in po oknih in ves ta lesket je dajal uborni izbič nekakšen pravljichen sijaj.

»Tu mi je pa tako všeč,« je dejal Peter in sedel za mizo na klop ob steni. Toda to po njem položil komolcev na mizo kakor drugače, da bi pozorno opazoval slednji gib Lizikinih rok. Danes so mu pesti obležale na klopi in utrujeno je gledal predse.

Kajžarica je med delom začela govoriti o tem, kako hitro sneg kopni. Ko je že klepetala o bližnji pomladi, se ji je uvel obraz nekako zjasnil. Kajti pomlad ji bo prinesla tri dobre reči: lačna peč bo mirovala, Liziki ne bo treba dan za dnem iztikati za dračjem po gozdu in obdelala bo lahko tudi vrt, da bo ceneje izhajala. »Lahko si misliš Peter, kako težko jo čakam, pomlad. To je najlepši čas v letu.« Ko je Lizika zaslišala, kako mati govori o pomladi, je pustila svo-

obdržanje miru. Sam bi rad storil vse, kar mi je le mogoče, v ta namen. Stalno se na-dejam, da vojne ne bo, in prepričan sem, da je mogoče vojno preprečiti. Nikoli nisem izgubil te nade in gojim jo tudi zdaj ob pogajanjih (s sudetskimi Nemci namreč). Prepričan sem, da postopamo do skrajnosti stvarno in na osnovi popolne enakosti našega življa. Zmerom smo si prizadevali izvajati načela svobode in enakosti v državi. V polni meri se tudi na-dejam, da bo imelo posredovanje lorda Runcimana uspeh.

Ob priliki svoje promocije za častnega doktorja vseučilišča v Kingstonu v Kanadi je imel predsednik Zedinjenih držav Roosevelt govor, v katerem je poudarjal prijateljstvo med Zedinjenimi državami in Kanado. Med drugim je dejal:

Zedinjene države ne bodo držale kri-žem rok, če bi kaka tuja država gro-zila Kanadi.

Mi v Ameriki nismo več kakor nekdaj na oddaljenem delu sveta in tudi nismo zavarovani pred mednarodnimi viharji z one strani morja. Ne moremo trditi več, da nam ti viharji ne bi mogli škodovati. Zdaj smo tudi mi v Ameriki postali predmet velikega zanimanja vse generalštabov. Naše gospodarstvo, naša trgovina in industrija in naša vojaška in mornariška sila so napravili iz nas činitelj življenjskega pomena za svetovni mir brez ozira na to, ali si želimo ali pa ne želimo igrati to vlogo. K sreči moremo mi in vi v Kanadi z vedrim čelom gledati nasproti vsem možnostim, ker se zavedamo, da ne bomo opustili nikakega sredstva kakršnekoli vrste, ki bi nam omogočilo doprinesiti kaj za utrditev svetovnega miru.

Veliko pozornost je zbudilo te dni obvestilo nemškega ministrstva za vojsko, ki zavrača vesti, da bodo trajale vojaške vaje 12 tednov, to je do konca septembra. Obvestilo zagotavlja,

da bodo nemške vojaške vaje trajale običajno dobo, potrebno za izvežbanje rezervistov.

Po istem vrstnem redu, kakor so bili vpoklicani, bodo rezervisti odpuščeni iz vojske. Odpuščanje se bo začelo septembra.

Pogajanja češkoslovaške vlade s sudetskimi Nemci seveda še niso dovedla do uspeha, saj sudetski Nemci očitno zavlačujejo vso zadevo.

Angleški posredovalec lord Runciman je že izdelal svoje poročilo,

ki pa najbrže ne bo vsebovalo nikakih določenih predlogov, temveč se bo omejilo samo na strokovno mnenje o predlogih obeh taborov. Svoje nasvete, odnosno posredovanje namerava ponuditi lord Runciman šele potem, ko bi se izkazalo, da je neposredni sporazum med vlado in sudetskimi Nemci nemogoč. V ponedeljek se je v Marjanskih Laznih začelo Henleinovo posvetovanje z zastopniki sudetsko-nemške stranke, ki so se pogajali z vlado in z lordom Runcimanom. Kakor zatrjujejo, je bil Henlein pretekle dni ponovno v Nemčiji, kjer je poročal kancelarju Hitlerju o razvoju dogodkov v Češkoslovaški, zlasti pa o svojem govoru z lordom Runcimanom.

Francova ofenziva ob reki Ebro je zopet v zastoju

Kljub silnim žrtvam se dosedaj ni posrečilo pregnati republikancev iz utrjenih postojank

na desni obali Ebra, odkoder skušajo republikanci celo preiti v ofenzivo in so v to svr-ho začeli graditi mostove preko Ebra. Po vesteh iz aPriza so imeli frankovci zadnje tri dni preteklega tedna na vseh bojiščih velike izgube. Kakor sodijo, je bilo nad 10.000 mrtvih in ranjenih.

Po nalogu angleške vlade je angleški odpravnik poslov v Rimu obiskal italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in ga obvestil, da je angleška vlada v posesti informacij,

po katerih je Italija zadnjih 14 dni poslala generalu Francu nadaljnjih 17 tisoč vojakov

in večje količine vojnega materiala. Ker bi bilo tako postopanje v nasprotju s svoječasnim dogovorom in bi onemogočilo uveljavljanje angleško-italijanskega sporazuma, vrhu tega pa postavilo na glavo vso politiko nevmešavanja, je angleška vlada zahtevala, naj italijanska vlada te vesti zanika, če niso resnične. Kmalu zatem je italijanski zunanji minister izročil odgovor italijanske vlade angleškemu odpravniku poslov. V svojem odgovoru italijanska vlada ugotavlja: »Italijanski vladi ni nič znano o kakih novih pošiljkah orožja generalu Francu. V kolikor je bil poslan v Španijo vojni material, je bil poslan italijanskim prostovoljcem, ki se bore na strani generala Franca. Italijanska vlada ne more umakniti svojih prostovoljcev iz Španije prej, preden tega ne store tudi drugi.

Italijanska vlada je s tem odgovorom uradno priznala, da vzdržuje v Španiji večje oddelke svojega vojaštva

in da ga oskrbuje z orožjem in vsemi drugimi potrebščinami. Iz odgovora italijanske vlade tudi sklepajo, da namerava Italija do konca podpirati generala Franca.

Po vesteh iz Moskve

je Rusija vojaško pripravljena.

Vojni komisar Vorošilov je odredil, da se od 20. septembra do 20. novembra odpuste vsi oni vojaki in mornarji, ki so odslužili svoj kadrovski rok. Istočasno bodo od 1. septembra do 1. oktobra vpoklicani na odsluženje kadrskega roka pripadniki letnikov 1917. in 1918., ki so uživali predvojaško izobrazbo. Skupno z aktivno vojsko in prostovoljno dalje služečimi vojaki in podoficirji bo imela Rusija pod orožjem polpeti milijon vojakov.

Na Japonskem vlada veliko vznemirjenje

zaradi ponesrečenih japonskih poskusov, da bi strli kitajski odpor pri Hankovu.

V dolini reke Jangceja so japonske čete pretrpele nov neuspeh pri Kiukiangu. Splošno prevladuje prepričanje, da morajo dobiti japonske čete močna ojačenja, preden se lotijo napada v velikem obsegu. Sami Japonci računajo, da Hankova ne bodo mogli zavzeti pred polovico oktobra.

Iz Tokia poročajo,

da je šest ruskih bombnikov ponovno preletelo vzhodno mandžursko mejo.

Bombniki so točno opazili, ko so leteli nad Hunčunom. Letala so nekaj časa krožila nad mestom, nato pa odletela dalje. Po istem poročilu je neko drugo rusko letalo letelo nad vzhodno mandžursko mejo. Prav tako se je rusko letalo pojavilo vzhodno od Seigua na južni obali reke Tumena. Letalo se je umaknilo, ne da bi vrglo kakšno bombo.

Položaj v Palestini se je znova izredno poslabšal. Nedavno se je

v Jeruzalemu in okolici zvrstila vrsta napadov in izgrediv.

Večje število ljudi je bilo ubitih. Uporniški Arabci so na več krajih pretrgali telefonske zveze, vdrli celo v angleške policijske stražnice in odvzeli angleškim orožnikom njihovo orožje in strelivo. V Jeninu je bil izvršen bombni napad na angleški vojaški avtomobil. V Naplusu so arabski uporniki vdrli v poli-

je delo. Naslonila se je nazaj, si pogladila kodraste črne lase na sencih in sanjavo pogledala v solnce. Kako so se njene velike, temne oči lesketale pri tem tihem gledanju in premišljevanju! Kajzarica se je s čevljem dotaknila Petrove noge in veselo rekla svoji hčeri: »Otrok, kaj pa spet premišljuješ?«

Lizika jo je pogledala, kakor bi se bila pravkar zbudila. »Veš, mama, pri takšnih besedah si moram zmerom kaj misliti. To je kakor pri uri: kadar pride njen čas, mra kukavica zakukati. Takšna beseda je pomlad. Kadarkoli jo slišim, zmerom se nekaj zbudim v meni, pa sama ne vem, kaj. In potem moram na nekaj misliti, pa tudi ne vem, kaj je to. Pa še, ko je tako lepo solnce!«

Botra Nana je prikimala. »Tudi pri meni je bilo časih tako.« Cez nekaj časa je dejala Petru: »Kaj pa si danes tako tih?«

Peter je v zadregi odvrnil: »Svojo cerkvi-co gledam. Tako lepo, mi jo Lizika dela!«

Dekle ga je veselo pogledalo: »Ker bo tvoja, veš!«

Peter je zarde! do ušes, ki so mu gledala iz razmršenih las kakor dve veliki roki. Nič več ni rekel. Toda, čim dalje je tako v miru sedel, tem težje mu je šla sapa skozi nosnice.

Botra Nana je menda opazila, da se v Petru nekaj kuha in da ne more dvigniti pokrova. Zato mu je hotela pomagati: »Pojdi, otrok,« je rekla Liziki. »Skoči h kramarju in prinesi mi novega kleja. Stari ni več dober.«

Lizika je vzela ruto in šla. Pri vratih se je obrnila, kakor bi bila hotela Petra še ne-

kaj vprašati. Toda nazadnje je molče izginila v veži.

»No, Peter?« Kajzarica se je smehljala. »Kaj je s teboj?«

Preplašeno jo je vprašal: »Ali si mar opazila, da me nekaj tišči?«

»Veš, tako dobro te poznam, da to takoj vem.«

Njegov glas se je obotavljal. »Nekaj ti moram povedati.«

»Kar z besedo na dan.«

»Pa je nekaj nerodnega.«

»Nič ne de. Dosti takega sem že morala slišati. Prej bi me kaj dobrega prestrašilo. Vsega sem že vajena.«

Peter je pogoltnil nekaj debelega. »Glej, kaj spet govore ljudje o tebi! In zdaj sem jaz kriv!«

»Ti?« se je začudila Kajzarica.

»Da, botra, jaz! Največjo neumnost sem ti napravil. Zdaj se mu je bil jezik že razvezal, in besede, so začele vreti iz njega. Povedal je, kaj je nočni čuvaj o polnoči vdel in kaj so začeli zaradi tega govoriti po vsej vasi.«

Kajzarica ni rekla k temu nič besede. Niti najmanjša izprememba se ni pokazala na njenem velem obrazu. Samo roke so ji drgetale, ko je iskala za streho lesenih hišice dve deščici. Šele čez nekaj časa, ko ji je Peter že dolgo zaskrbljeno gledal na usta, je našla odgovor. »Tako? Tako? Zaradi tega so me torej ljudje tako gledali? In v cerkvi! Cerkev, da, to je pravi prostor za raznašanje takšnih neumnosti.«

Nekoliko se je Peter oddahnil. »No, če te ne boji nič, boji se.«

Odskimala je. »Veš, ljudje morajo imeti svoje veselje. Zato pa mora zmerom kdo trpeti, ker drugače pač ne gre. Ko so še otroci, populijo vsakemu hrošču noge, ko pa dorasejo, pograbiijo človeka na cesti, nič ne izprašujejo, kdo je, in mu iztrgajo srce iz telesa, — samo zato, da imajo svoje veselje!«

»Ne, botra, ne!«, je zajecjal Peter ves prestrašen. »Krivico jim delaš. Saj so po večini dobri! Ali pa bi vsaj bili, če bi jih kdo znal prav voditi.«

»Ali mar že ni bilo nekoga, ki jih je vodil?« Kajzaričin glas je zvenel ostreje. »Ali mu ni bilo Jezus ime?«

»Da, res je, toda saj veš, — dolgo je že tega! Zdaj, mislim, zdaj bi morali spet nekoga imeti.«

»No? Ali mar nimamo župnika? Danes jim je spet pridigal.«

»Pa še kako lepo! Toda, ne vem zakaj, — temu ne verjamejo.«

»In tebe?«

Peter je zarde! in komaj izdaval iz sebe.

»Kaj to, botra, jaz —«

»Ali jim mar nikoli ničesar ne rečeš? Pa se potem še iz tebe norčujejo.« Zasmrujejo te grbastega apostola te imenujejo!«

Plašno se je začel Peter braniti z obema rokama. »Apostol? Jezus Martja! Ne, botra, apostol pa nisem.« In potem je še dodal.

»Da sem grbast, je pa res. Ničesar ne morem ljudem čitati, da bi lagali, če pravijo tako.«

(Dalje).

cijsko stražnico. Stražnike so razorožili in si štiri njihove puške in mnogo streliva prisvojili. V Atlitu je večji oddelek arabskih upornikov vdrl v jetnišnico. Arabci so odvedli s seboj nekega židovskega policijskega oficirja in vso njegovo družino, angleškega policijskega inspektorja in nekega arabskega jetničarja pa so ranili. Na neki postaji vzdolž proge Tunhareh—Haifa so Arabci ujeli 10 židovskih uradnikov in zažgali vagon, ki je bil poln železniškega orodja.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: voli po 3.50 do 5, krave po 2.40 do 4.70, biki po 3.50 do 4.25, junci po 3.75 do 4, telice po 3.25 do 5, teleta 6.50, pršutarji po 7.50 do 8, plemenske svinje po 6.80 do 7.25 din.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se govali: prasci, 5 do 6 tednov stari 90 do 120, 7 do 9 tednov po 130 do 160, 3 do 4 mesece po 180 do 240, 5 do 7 mesecev po 285 do 420, 8 do 10 mesecev po 450 do 550, enoletni po 710 do 820 din. Kilogram žive teže je bil po 6.50 do 8, kilogram mrtve teže pa po 8.50 do 11.25 din. Slanino so prodajali po 13 do 14 din kg.

ZELENJAD. Na zelenjadnem trgu v Mariboru je bila čebula po 1.50 do 3, česen po 3 do 5 din za kg, zelje po 0.50 do 4 din glava, kisló zelje po 4 din kg, kumarice po 0.50 do 1 din kos, kumarice za vlaganje po 8 do 12 kosov za dinar, zelena paprika 5 do 10 kosov za dinar, karfiola 1 do 6 din za kos, ohrovt glava po 0.50 do 2 din, hren po 8—9 din za kg, buče po 0.50 do 3 din za kos, rdeči paradižniki po 2 do 4 din za kg, glavna solata kos po 0.50 do 2 din, endivija po 0.25 do 1 din kos.

SADJE. Na sadnem trgu v Mariboru so prodajali: jabolka po 3 do 5, hruške po 5 do 8, češnje po 6 do 8 din za kg, črnice po 2 din liter, breskve po 6 do 16 din kg, maline po 3.50 do 4 din za liter, grozdje po 8 do 12 din za kg, brusnice po 6 do 6.50 za liter, luščene orehe po 36 din za kg.

KRMA. Kislo seno je bilo v Mariboru po 72 do 80 din za 100 kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 23. t. m. v devizah (s prištetjo premijo):

Dobro perilo rabi dobro milo!

Slabo milo uniči tkanino! Zato je treba pri izbiri mila paziti zlasti na kakovost. Dobro Schichtovo terpentinovo milo temeljito odpravi vsa nesnago in podaljša trpežnost perila.

SCHICHT^{ovo} TERPENTINOVNO MILO

pere bleščeče belo

1 holandski goldinar za 23.81 do 23.95 din;
1 nem. marko za 17.42 do 17.56 din;
1 angleški funt za 211.98 do 214.04 din;
1 ameriški dolar za 43.19 do 43.55 din;
100 franc. frankov za 118.56 do 120 din;
100 češkosl. kron za 150.19 do 151.29 din;
100 ital. lir za 228.15 do 231.23 din.

Vojna škoda se je trgovala po okoli 485 din. Nemški klirinški čeki, ki so pretekle dni močno oslabele, so se v ponedeljek in torek spet popravili. V ljubljanskem zasebnem kliringu so stali v torek 14.30. Če bo ta popravek ostal, še ni jasno. Naši izvozniki v Nemčijo, med njimi tudi slovenski izvozniki sadja, zahtevajo popravek in ustaljenje nem-

ške klirinške marke, ker jim je sicer zaradi prevelikega rizika onemogočen izvoz. Izboljšanje klirinške marke si žele tudi sadjarji, da ne bodo prodajali svojega blaga čisto pod ceno.

Sejmi

28. avgusta: Lendava, Sv. Trojica v Slov. goricah;
29. avgusta: Muta, Poljčane, Sv. Filip v Vercah, Sv. Tomaž pri Ormožu, Zagorje ob Savi, Zalec, Ribnica na Pohorju (samo blagovni), Št. Vid na Blokah;
30. avgusta: Velika Loka, Moravče, Novo mesto;

JAMES OLIVER CURWOOD

ZLATA ZANKA

18

R O M A N

Takrat vsekakor ni bil zapleten v zgodbo noben belec, temveč le Eskimi. Samo da bi ju zdaj sovražniki ne napadli pred jutrom, potem se mu bo morda posrečilo rešiti Celijo, čeprav še ne prispeta do Arnimove koč. Na kakšnem ugodnem prostoru se bosta on in Celija utrdila za sanmi in on bo s svojimi strelji zadrževal napadajoče Eskime ter s kakšno pretvezo terjal razgovor z Blakejem. Potem pa ne bo spet zamudil priložnosti, ki jo je bil že enkrat tako lahkomišelnó napravil.

Toda za vse to je potrebna dnevna svetloba, a čakajo ga še dolge svinčene ure sive noči. Iz te strahov polne megle rumenkastega luninega svita se lahko zdaj prikazejo Upi in njegove tolpe. Lahko ju obkrožijo, preden jih sploh opazi, in Blake se ne bo upal poseči v nočni boj prej, dokler ne bo videl, da je Filip omagal. Filip je škripal z zobmi in priganjal pse, ki so od utrujenosti hoteli korakati počasi. Klical jih je z imeni, ki jih je bil slišal od Blakea, in neusmiljeno je udrihal dolgi jermen biča po njihovih hrbtih. Ko so psi zmerom spet omagovali, se je Filip sam vpregel v vozilo ali pa ga je tiščal od zadaj.

Led na Coppermineu je bil gladek in trd. Na več mestih je bil veter pometel sneg, in tod se je led bleščal kakor steklo. Za nekaj trenutkov je sedel Filip zadaj za Celijo na sani. Sede je strmel poln grozotnih pričakovanj v belo skrivnost noči, ki se mu je

zdel neskončna in mučna kakor ledeni pek. Kadar nj Filip z vso močjo svojega hripavega glasu priganjal pasjega krdeca, je bilo tako tiho, da so koraki pasjih šap na ledu doneli kakor tihočno ropotanje kastanj. Zraven sta se slišala tudi težko dihanje živali in škrtanje drsečih sani v snegu. Nobenega drugega glasu ni bilo in ničesar drugega ni sta videla kot nerazločno valujoče sivočrno megleno morje. Zadnje drevo in zadnji grm sta bila že davno izginila za njima: noč nad arktično puščavo! Miljo za miljo sta drvela s sanmi po Coppermineu.

Kadarkoli je Filip pozneje mislil na to nočno vožnjo na saneh, se mu je zdelo kakor groteskna, peklenska mora. Nikdar ni pozabil, kako je zašel mesec in ju je objela popolna tema, v kateri je izginilo celo medlo lesketanje ledene proge, in kako je skozi to črno brezno, grozeče s smrtjo, zmerom in zmerom priganjal trudne pse in le včasih roko položil okoli Celije ter ji rekel, da je vse dobro in da se bo vse srečno končalo.

Po celi večnosti se je naposled začelo svitati. To, kar se v Arktidi imenuje dan, je jutrnemu somraku sledilo hitro. Sence so se razblinile, breg se je pokazal na desni in levi in neskončna praznóta puščave se je izluščila z nepredirnih meglenih tančic. Samo četrt ure je trajal prehod iz teme v dan. Filip je ustavil pse in pregledal daleč naokoli ozemlje, da bi bil videl, ali se mu morda niso od

katere strani približali sovražniki. Ko se je razsvetlilo daljno obzorje, je začuden opazil, da še nista imela za seboj ozemlja, kamor segajo zadnji gozdovi. Na severu se je ravna bočila v skupino gričev, ki je držala od vzhoda proti veletoku in bila zarasla z gozdovi.

Nenadno je Celija kriknila, skočila s sani in pokazala v tisto smer. Zdaj je videl tudi Filip, kaj je bila opazila. Izza enega izmed gričev, oddaljenega kakšnih tristo metrov od reke, se je vil med vrhovi dreves v zrak steber dima. Filip je hkratu zagledal tudi streho. Ko je videl Celijin drgetajoči obraz, je vedel vse. Komaj dve milj pred njima je stala Arnimova koč, in Arnim ni bil mrtev.

Ihteč je Celija izdala neke besede, ki jih Filip ni razumel, toda oba sta vedela, da sta v dirki zmagala. V tem trenutku zmagovite zavesti so ju zapustile vse moči. Filip je bil vzdržal strahotne napore noči in je zdaj začutil nepremagljivo potrebo po smehu. A bilo je čudno, da kljub vsemu prizadevanju ni spravil glasu iz sebe. Ves otrpel je strmel predse. Šele, ko je Celija onletajoč s stopila k njemu in napol nezavezna omahnila na njegove prsi, se je zbrlital.

Hitro jo je potisnil na sani in pognal pse. Tam, kjer je segal gozd do reke, je krenilo vozilo po obrežju navzgor in koraj deset minut pozneje je dosegel vrh griča, ki je kot prirodni nasip varoval ob svojem vznožju stoječo koč z dveh strani. Proti severu in vzhodu od koč je bila velika jasa. Iz koč same ni prihajal nikak življenjski znak; le dim je pričal, da je imela stanovalce.

Hitro sta našla strmi dovoz po griču navzdol, in sani so obstale pred koč. Celija je

31. avgusta: Konjice;

1. septembra: Guštanj, Radeče pri Zidanem mostu, Višnja gora, Žigarski vrh, Črnomelj;

2. septembra: Prosenjakovci, Sodražica, Sv. Bolfenk pri Središču;

3. septembra: Vesela gora, Krško, Planina pri Sevnici, Št. Ilj pod Turjakom.

Drobne vesti

— Za izvoz sadja ni dovolj vagonov. Naši sadni izvozniki se borijo z novo težavo. Številni vagoni so šli zadnje dni iz Maribora in Pesnice v Nemčijo, zdaj pa se dogaja, da zmanjkuje vagonov, in sicer na postajah v Mariboru, Pesnici in Ivanjkovcih. Izvozniki so radi tega zelo prizadeti, saj lahko zamudijo dobavni rok in utrpel veliko škodo. Naj se napravi red!

— Prva tranša notranjega 60stotnega posojila za javna dela in državno obrambo bo razpisana oktobra. Po vesti iz Beograda so vse priprave okoli porabe tega 4milijardnega posojila končane.

— Nemčija nam bo morda povečala kontingent za les. V Crikvenici se sestane jugoslovensko-nemški odbor za les. Na sestanku se bodo obravnavala razna vprašanja okoli izvoza našega lesa v Nemčijo. Naš lesni kontingent za izvoz v Nemčijo znaša 11% od skupne vrednosti našega izvoza v Nemčijo, a v teku časa se je pokazalo, da bi mogli izvoziti v Nemčijo večje količine lesa, kakor jih izvažamo zdaj. Na naši strani se je izdelal predlog, da nam Nemčija poveča lesni kontingent od 11 na 20% od skupne vrednosti našega izvoza v Nemčijo. To povečanje kontingenta za les bi se izvršilo na breme kontingentov za industrijske sirovine, katerih Nemčija ni 100odstotno izrabila. Poleg tega se opaža, da Nemci zlasti kupujejo naš okrogli les, kar se dogaja v škodo naši lesni industriji. Zavaljo tega se bo na tem sestanku določilo razmerje izvoza med okroglim in žaganim lesom. Naposled bodo naši zastopniki na sestanku zahtevali, da se v bodoče onemogoči doslej pogoste nepravilnosti pri dodeljevanju uvoznih dovoljenj v Nemčijo.

ZENSKE

Srečata se dobri prijateljici.

»Oh, kako lepa si, kako dražesten obraz imaš,« pravi prva. »Zdi se mi, da te vidim danes prvič.«

»Kako si pa prišla na to?«

»Ker mi je včeraj nekdo dejal, da sem ti žisto podobna.«

planila pokoncu in zdrvela okoli ogla k vratom. Vrata so bila zaklenjena in Celija je začela s svojimi drobnimi pestmi tolči po njih. Pri tem je nežno govorila in vpila plašne besede v svojem jeziku. Filip je stal ob saneli. Zaslišal je najprej korake za leseno steno, potem škrtanje zapaha in nazadnje globoki bas moža. Temu glasu se je odzvala Celija z vzkrikom. Vrata so se odprla in Filip je videl, kako je mož razprostrl roke in kako se je Celija vrgla v objem. Bil je star mož. Njegovi lasje in brada so bili sivi.

Toliko je bil Filip še videl, ko ga je zdajci prestrašil iz gozda se oglašivši zbor divjih glasov. Bili so človeški glasovi — hlastajoče volčje tuljenje eskimske trume, ki je obkolovala človeka ali žival — krvni krik, ki se ga je Filip od svoje borbe s tremi Eskimi še dobro spominjal. Ti glasovi so prihajali iz mnogih grl. Potem je nekdo ustrelil iz puške. Strelu je takoj sledila pokljajoča salva. Z dvema skokoma je bil Filip na strani koč, obrnjeni proti jasi. Tu je zagledal moža z okrvavljenim obrazom, dirjajočega iz gozda preko jase proti koči. V trenutku je spoznal, da je bil belec. Z revolverjem v roki je stopil Filip naprej, in v naslednji sekundi je stal pred njim.

Mož je bil za pol glave višji od Filipa. Bil je gologlav in lovil je sapo, kakor bi bil že čalje časa tekel. Dolgi rdečkasti lasje so mu padali na rame; v eni roki je držal puško, v drugi pa stegno severnega jelena, na katerem pa že ni bilo več mnogo mesa. Njegov obraz je krvavel iz lahke rane od strela. Njegove oči so skoro skočile iz jam, ko je zagledal Filipa, a Filipu je od presenečenja skoraj padel revolver na tla.

D O P I S I

KOZJE (Smrtna kosa). Na Veliki šmaren je umrl v Kozjem g. Franc Guček v starosti 77 let. Pokojnik je bil daleč naokoli znan zaradi svojega izredno dobrohotnega značaja. Bil je skozi dolgo dobo let gostilničar v Kozjem in so se v njegovi gostilni zbirali skoro vsi javni delavci Kozjega in bližnje okolice. Brezplačno je dal najlepšo sobo na razpolago Čitalnici, brezplačno je pa tudi sodeloval pri vseh narodnih nastopih, igrah in veselnicah zlasti s svojo glasbeno sposobnostjo. Bil je občinski odbornik v Kozjem od leta 1896 do l. 1933 in župan od l. 1920 do 1925. Tudi županstvo je upravljal vedno in skrajno pomirljivem in za vse potrebne brez ozira na strankarsko pripadnost enako uslužnem delovanju. Bil je soustanovitelj krajevne Hranilnice in posojilnice in odbornik Okrajne hranilnice od leta 1911 skoro do svoje smrti. Živahno se je udeleževal tudi pri gasilski četi. Na uslugo je bil vsakemu domačemu društvu celo preko svojih možnosti in morda žal na škodo svojemu zdravju. Mirno lahko trdimo, da pokojni ni imel sovražnika. Na žalost so se njegove imovinske razmere prav zaradi njegove skrajne dobrotljivosti v zadnjih letih njegovega življenja poslabšale. Bo di mu blag spomin, žalujočim otrokom in ostalemu sorostvu pa naše iskreno sožalje!

PONIKVA. V ožjem krogu svoje rodbine je obhajal 6. t. m. g. Ivan Zdolšek ugleden posestnik, gostilničar in mesar na Ponikvi, še v polni življenski moči svojo petinšestdesetletnico. Po rodu je iz trdne kmečke hiše na Ponikvi ob južni železnici. Kot umen, pridn, pošten in skrben gospodar si je uredil prav lepo domačijo. Jubilantu iskreno čestitamo z željo, da doživi v krogu svoje rodbine čil in zdrav še mnoga srečna leta.

RUŠE. Ob priliki ruške proslave 20letnice Jugoslavije je industrijec g. Hinko Pogachnik daroval za ubožno šolsko decu 1000 din, za kar se mu najtopleje zahvalujemo. Želeti je, da bi ta plemeniti čin našel več posnemalcev. Šolsko upraviteljstvo v Rušah.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Sokol je svoj letni javni nastop, ki bi se moral vršiti 21. t. m., preložil na nedeljo 28. t. m. Vabljeni vsa okoliška društva in sokolstvu naklonjeno občinstvo.

»Za božje ime!« je nejeverno vzkliknil. »Ti si! Ali si res ti, Olaf Anderson?«

TRIINDVAJSETO POGLAVJE

Obleganje

Ko je bil Šved potisnil Filipa na varnejši prostor pod gričem, je sledil prvemu nejevernemu strmenju vesel pozdrav. Olaf se je nekaj časa oklepal Filipove roke kakor potapljači se rešilne vrvi, preden je mogel izpregovoriti besedo. Potem ga je ogledoval še enkrat dolgo in preudarno od nog do glave, da bi se bil prepričal, ali ga morda le ne vara oko. Nato pa se je Olaf Anderson zasmel. Samo en človek na svetu se je znal tako režati. Kljub krvavečemu, oteklemu licu se je zvedril njegov obraz. Vsi ljudje so imeli radi rdečkastolasega Šveda samo zato, ker se je znal tako lepo režati. Vsak njegov tovariš bi bil prisegal na to, da se je Olaf tem lepše režal, v čim težavnejšem položaju je bil.

»Prihajaš kakor poklican in prav v zadnjem trenutku,« je rekel Olaf in še dalje gugal Filipovo roko kakor ročaj pumpe. »Vsi drugi razen mene so mrtvi — Calkins, Harris, mali Holandec in O'Flynn, vsi so mrzli in trdi. Filip. Vsak dan sem gledal, kdaj prispe kakšna patrolja. Koliko mož si privedel s seboj?«

Olaf je pogledal mimo Filipa proti vratom koč in proti sanem, in za trenutek je njegovo rezanje zamrlo. Hitri stranski pogled mu je odkril vso prečudno resnico.

Spustil je Filipovo roko, stopil korak na-

DRAMLJE PRI CELJU. Naše društvo kmečkih fantov in deklet priredi 28. t. m. ob priliki desetletnice obstoja veliko tekmo koscev. Spored: ob 14. zbirališče koscev, grabljic in ostalih skupin pred staro šolo v Dramljah; ob pol 15. odhod spreveda na tekmovališče; po prihodu spreveda bodo poročila o delovanju društva v preteklih desetih letih in nagovori odposlancev zveze in okrožij; ob 15. tekma koscev, pri kateri nastopi 50 koscev in grabljic. Po tekmi pa bo pri Stručnikovi gostilni v Šentilju velika kmečka veselica z godbo in plesom. Vsi kosci bodo prejeli lepe nagrade, zlasti prvih pet. Igrala bo priljubljena godba na pihala. Ker bo naša jubilejna prireditev večja, kličemo vsem tovarišem in rodoljubom naše vasi: Posetite veliko tekmo koscev v Dramljah. Povabite tovariše in znanke, da prisostvujejo 28. t. m. veliki kmečki proslavi v Dramljah.

Domače novosti

* **Kraljevič Andrej se zdravi v ljubljanskem Leonišču.** Te dni je bil v Leonišču v Ljubljani operiran na slepiču Nj. Vis. kraljevič Andrej. Zdaj ga pogosto obiskujejo z avtom Nj. Vel. kraljica Marija in njegova brata Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vis. kraljevič Tomislav, ki letujejo na Bledu. Ljubljanci iskreno pozdravljajo visoke goste, ko se ti vozijo v dvornem avtu po ulicah in se ustavijo zdaj pred to, zdaj pred ono trgovino, da nakupujejo daril za bolnega kraljeviča, ki bo v nekaj dneh že okrevale.

* **Peter Živkovič v Mariboru.** V nedeljo opoldne se je pripeljal z avtom iz Rogaške Slatine, kjer biva na oddihu, v Maribor predsednik Jugoslovanske nacionalne stranke g. Peter Živkovič. V njegovem spremstvu so bili nekateri ugledni možje, ki prav tako bivajo v Rogaški Slatini. Obisk Petra Živkoviča v Mariboru je bil zasebnega značaja. Ko je obedomal »Pri orlu«, so ga obiskali predstavniki mariborske Jugoslovanske nacionalne stranke. Po kosilu se je g. Peter Živkovič spet vrnil v Rogaško Slatino.

* **Cestna dela v dravski banovini.** Glede na razne časopisne vesti o novih cestnih delih v dravski banovini je Društvo za ceste na podlagi zanesljivih pojasnil na odločilnih mestih ugotovilo, da je oddaja del za modernizacijo cestnega odseka Jeurca—Kranj raz-

zaj in še enkrat temeljito premostril tovariša. »Sam?«

»Da, sam,« je prikimal Filip. »Z izjemo Celije Arnimove, ki sem jo privedel nazaj k njenemu očetu. Možak po imenu Blake je z Upijevimi tolpari za nami. Midva s Celijo sva pravkar v dirki zmagala, a lahko si predstavljam, da ne bo trajalo dolgo, ko se bo vsa drhal pojavila pred nami.«

Spet je rezanje zbistrilo Olafovo obličje. »Bog nam pomagaj, to bo veselo,« se je zakrohotal. »Pričakujemo jih torej tako rekoč z naslednjim vlakom. A prav po tem gozdu tu se sprehaja druga polovica Upijevega plemena, ki si je bila pravkar brusila pete na svojih kratkih nogah, da bi me bila ujela in mi ugrabila tole zgolodano kost.«

Tedaj je Olafov pogled nenadno poželjivo objel Filipov revolver. »Municija?« je vprašal naglo. »Ali imaš tudi kaj hrane?«

»Kakšnih štirideset nabojev za puško in ducat za revolver, a mesa veliko količino.« »Potem smeš v koč!« je zarjovel Šved v preobilici dobre volje. »In tvoje psičke spravimo pod streho.«

Iz gozda je nekdo ustrelil in krogla je zažvižgala nad njunima glavama. To ju je podžgalo, da sta hitro stopila v koč. Pse sta spravila s seboj. Stalo ju je precej truda, da sta jih s sanmi vred spravila po tesni poti med koč in gričem in skozi vrata. Kakšnega pol ducata strelav iz gozda se je med tem vmešalo med njune, pse priganjajoče klice. Zadnja krogla je zadela ogel koč in odkrnila trščico lesa. To je obrnilo Filipovo pozornost na to, da so deske zgradbe na več mestih kazale takšne poškodbe.

(Dalje prihodnjič).

pisana za 5. september v gradbenem ministrstvu v Beogradu in da je v najkrajšem času pričakovati razpisa del za cestna odseka Kranj—Naklo in Maribor—Pesnica. Načrti za sodobno ureditev državne ceste Maribor—Slovenska Bistrica se v banski upravi predelujejo za težko cestišče, a podrobni načrti za razširitev že dograjene ceste Ljubljana—Jeprca z enometriskim obrobim trakom bodo v najkrajšem času dogotovljeni in nato predloženi ministrstvu v odobritev in razpis za oddajo del. Dela za modernizacijo banoinskih cest Podvin—Lesce in za gradnjo mosta preko Mure pri Petanjcih so se že začela. Društvo za ceste pa je odločilna mesta še opozorilo na nujnost ureditve obmejnih cestnih prehodov, predvsem pri Planini in Koroškem sedlu.

* **35.000 železniških delavcev snuje enotno vsedržavno stanovsko organizacijo.** V mariborski Delavski zbornici so se v nedeljo zbrali odposlanci 35.000 železniških profesionalistov in delavcev, da se posvetujejo o ustanovitvi samostojnega strokovnega društva, ki ne bo reševalo političnih vprašanj, marveč le krušna in se bo borilo za moderni delavski pravilnik in za take plače, s katerimi bi se dalo vsaj za silo preživljati, in pa za primerne pokojnine. Na zbor je prislo 43 odposlancev iz vseh delov države. Srečko Gantar je v imenu sklicateljev obrazložil namen sestanka. Na zboru je bil izvoljen tudi pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da v smislu sprejetih pravil izvrši vse priprave za ustanovitev samostojnega in neodvisnega strokovnega društva. V tem odboru so: Ernest Ravnikar (Ljubljana), Franc Brezovšek (Ljubljana), Franc Karbun (Maribor), Anton Zalar (Ljubljana), Anton Kregl (Maribor), Leopold Brenčič (Maribor), Danilo Slomovič (Sarajevo), Mijotov Vesa (Kraljevo) in Mijo Zagode (Sisak). Na zboru je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje zahteve železniškega delavstva.

* **Se eno zadoščenje županu Križnarju.** Pred nekaj dnevi je bila pri ljubljanskem apelacijskem sodišču zanimiva prizivna razprava. Lansko pomlad je državni tožilec v Ljubljani dvignil zoper priljubljenega straziškega župana Križnarja Antona obtožnico, češ da je v neki kranjski gostilni delil letake, na katerih se je napadala sedanja vladavina. Pri razpravi pred okrožnim sodiščem je bil g. Križnar oproščen od obtožbe, ker se je izkazalo, da ni bil z omenjenimi letaki v nobeni zvezi. V teku kazenskega postopka so prišle na dan zanimive reči o tem, kako so neki gospodje skušali pričam dopovedati, da je Križnar tisti, ki je delil v Kranju protivladavinske letake. Ta poizkus pa je kakor rečeno klaverno propadel. Vendar državni tožilec z oprostilno sodbo ni bil zadovoljen in je vložil priziv na apelacijsko sodišče v Ljubljani, kjer je bila 10. t. m. razprava. Prizivnemu senatu je predsedoval podpredsednik apelacijskega sodišča g. Mastnak, obtožbo je zastopal višji državni tožilec g. dr. Kravina, župana Križnarja pa je branil g. dr. Zajec. Ponovno sta bili zaslišani dve priči. Pa tudi apelacijsko sodišče je prišlo do zaključka, da župan g. Križnar ni kriv, in ga je oprostilo od obtoženega dejanja po zakonu o zaščiti države. Ta oprostilna sodba je pravomočna. Z njo je g. Križnar dobil ponovno zadoščenje za spletko, ki so mu jo pripravili njegovi nasprotniki. Županu g. Križnarju iskreno čestitamo!

* **Ded bivšega avstrijskega kancelarja Schuschnigga je bil baje iz okolice Lukovice.** Ko je po smrti avstrijskega kancelarja Dollfusa postal njegov naslednik dr. Schuschnigg, so se neki Šušniki iz okolice Lukovice začeli zanimati za to, ali morda novi kancelar ni z njimi v sorodu. Spomnili so se, da je neki njihov stari stric šel kot uradnik na Dunaj in potem služboval po raznih krajih bivše Avstrije. To naj bi bil stari oče kancelarja Schuschnigga. Neki znanec je na Dunaju celo stopil k Schuschniggu in ga vprašal, ali morda njegov rod ne izhaja iz kamniškega okraja. Zvezni kancelar je takrat odločno zanikal to domnevo, češ da o tem ni bilo nikoli govora v njihovi rodbini in da nihče ne ve za kake sorodnike na bivšem Kranjskem. Zdaj, ko morajo v bivših avstrijskih krajih nove Nemčije državljani dokazati, da niso

do četrtega kolena nazaj v sorodu z židi, je prišla te dni z Dunaja prošnja bivšega kancelarja Schuschnigga, da mu preskrbijo krstni list njegovega deda in pradedu, ali sta se res rodila v okolici Lukovice.

* **Člani bivšega jugoslovenskega polka Matije Gubca v Tomsku,** ki so po Dobrovoljskem zakonu za to upravičeni, se pozivajo, da se obrnejo za pristop in izpolnitev osebnih podatkov na sresko organizacijo vojnih dobrovoljcev, Ljubljana, Frančiškanska u. 10.

* **Za »Bog živi« 300 dni odpustka.** »Katolički tjeđnik« glosilo sarajevskega nadškofa, poroča, da je svetli oče obdaroval stari pozdrav hrvatskih križarjev »Bog živi« s 300 dni odpustka za vsakokrat, kadar se izgovori. Kdor pa bo tako pozdravljaj ves mesec, bo dobil enkrat na mesec popoln odpustek. »Katolički tjeđnik« objavlja pismo Henrika Rosa, ki pravi, da bodo odslej imeli vsi, ki pozdravljajo s pozdravom »Bog živi«, iste odpustke kakor za pozdrav »Hvaljen bodi Jezus!«

* **Preselili smo se! »Lekarna pri angelu«** Mr. ph. D. Andrijanič v Novem mestu (spodnja lekarna) se je preselila v novourejene prostore na Ljubljansko cesto šte. 14. poleg manufakturne trgovine K. Barboriča in glavne trafike. Lekarna je urejena po najnovejših zdravstvenih predpisih in ima na zalogi vsa najnovejša domača in inozemska zdravila za ljudi in za živino.

* **Največje zasebno trgovsko učilišče.** Znan državno priznani Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobrankska cesta 15, je letos znatno razširjen in najmoderneje opremljen. Posebnost bodo učilnice za pisarniške vaje in strojepisnica. To bo edinstveni zavod te vrste v državi, potrjen tudi od ministrstva. Učence(-nke) pripravlja za vsakovrstno pisarniško službo. Po polletni praksi lahko odpro učenci(-nke) tudi lastne trgovine, kar je važno zlasti za otroke trgovcev in obrtnikov. Poučujejo prvostvorne učne moči profesorji. Kdor želi podrobne informacije, naj piše na ravnateljstvo za brezplačni prospekt s slikami. Mesečna šolnina 180 din. Vpisovanje vsak dan. Lani je zavod obhajal 35letnico obstoja. Je najstarejši in največji te vrste. K napredku mu iskreno čestitamo in ga najtopleje priporočamo.

* **Sprejem v podčastniške šole.** Inženjska in artilerijska podčastniška šola (starost od 18 do 21 let); Strojna mornariška in pomorska vazduhoplovna (od 18 do 20 let); Strojna mornariška (od 15½ do 18½ leta starosti). Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Franc kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismen odgovor je priložiti kolek za 6 din.

* **Sokolske kroje,** kompletno izdelane kakor tudi samo sukno in posamezne predmete nudi po ugodni ceni Stermecki — Celje

* **Državno priznani enoletni trgovski tečaj pri trgovskem učnem zavodu (dopisna trgovska šola) v Ljubljani,** Kongresni trg 2, vpisuje dnevno od 9. do 12. in od 16. do 18. ure. Tečaj je priznan najboljši. Izpričevala o zaključnem izpitu tega tečaja služijo absolventom kot dokaz redno dovršene vajenske dobe in poldrugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Zavod razpolaga z zares ustreznimi velikimi učilnicami in zbirkami ter ima edinstveno lego v središču mesta. Vodstvo in učno osobje kvalificirano, pouk vzoren. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

* **Mladeniči rekruti,** ki ste potrjeni, pa imate skrajšan rok službe, želite čimprej vstopiti v kader ali odločiti službo v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

* **Tragična smrt mladeniča v Dravi.** V nedeljo popoldne se je družba mladih fantov kopala v levem rojavu Drave pri Mariborskem otoku. V družbi je bil tudi 16letni France Prešeren, sin strojevodje državnih železnic. Fantje so pogumno plavali po sredi Drave. Nedaleč od mostu, ki veže otok z le-

vim bregom Drave, pa je France Prešeren obupno zakričal in že izginil pod vodo. Fantje so splavali za njim, toda Prešerna ni bilo več na površje. Pokojni France Prešeren je bil zelo dober plavalec. Vse kaže, da ga je pri naglem plavanju prijel krč.

* **Smrtna železniška nesreča pri Kresnicah.** Med postajama Kresnicami in Lazami je mariborski osebni vlak povozil do smrti orožniškega podnarednika Janeza Erjavca iz Borovnice. Mladi orožnik je opravljaj na progi nadzorno službo. Kako se je zgodila nesreča, ni jasno.

* **Nesreča ljubljanskega letala.** Blizu Virginmosta se je pripetila manjša letalska nesreča. Zaradi napake na motorju je bilo letalo ljubljanskega Aerokluba »Pelikan« prisiljeno pristati. Pilotu se ni pripetilo nič hudega, letalo pa je precej poškodovano. Ljudje iz bližnje vasi so prihiteli pilotu takoj na pomoč. Letalo je pilotiral Franc.

* **Mamutovo rebro v Bistrici.** Rebore je našel neki siromak v strugi Kamniške Bistrice na Perovem. Umival si je noge v bližini onega nevarnega ovinka, kjer je Bistrica pod brvjo odnesla več tisoč kvadratnih metrov travnika in izpodkopala kolovozno pot. Misli je, da štrli iz vode stara zarjavela kosa. Ko pa jo je s silo vlekel iz gramoza, je opazil da je to dolga ploščata kost. Malo vstran je našel v pesku še drugo kost. Obe sta sestavljeni dali rebro predpotopnega mamuta. Siromak je najdbo ponesel nadzorniku g. Sadnikarju, ki je ugotovil, da gre v resnici za mamutovo rebro. Najditelj je spodnji konec rebra blizu prehoda kosti v hrustanec odločil, ko ga je vlekel iz gramoza. Kljub temu pa je rebro dolgo blizu enega metra. Vidi se da je že delj časa ležalo prelomljeno v strugi, ker je kamenje izgladilo kost na prelomlini. Na vsak način pa je zdaj zanimivo, kako je prišla kost v strugo Bistrice in ali izvira od onega slavnega neveljskega mamuta, ki so ga spomladi spravili na beli dan.

* **Čudno divjanje strele.** Med močno nevihto je udarila strela v domačijo posestnika Štruklja na Jesenjah. Strela je razbila Štrukljev na strehi okrog 200 opek, uničila pa je tudi del ostrešja. Električna iskra je švignila nato v skrinjo, shranjeno na podstrešju in je vžgala star dežnik, spravljen v skrinji. Nato si je izbrala najbližjo pot v kuhinjo skozi strop. Med nevihto so bile zbrane v kuhinji mati in njeni dve hčeri, ki pa se jim ni zgodilo nič hudega, čeprav je strela osmolila mizo in stole, na katerih so sedele. Zanimivo je, da sta se igrala pod mizo med nevihto domači kuža in mačka. Med tem ko je ostal kuža nepoškodovan, je strela mačko raztrgala. Strela je hišo precej razkopala. Na mnogih krajih je odstopil omet in ga je razmetalo na vse strani. Da so doživele Štrukljeva mati in njeni dve hčeri hude trenutke, si lahko mislimo. Kakor kaže, je Štrukljeva domačija precej izpostavljena strelji, saj je pred leti udarila strela tudi v njihov hlev, ki je pogorel do tal.

* **Smrtna nesreča pod vrhom Triglava.** Tik pod vrhom Triglava se je te dni primerila huda nesreča, ki je terjala življenje starejšega moža. Kakor se je pozneje ugotovilo, je bil ponesrečenec znani rastlinoslovec 73letni Rajko Justin iz Ljubljane.

* **Vrtniški vlak je povozil motociklista.** Po vrtniški cesti se je peljal neki motociklist. Na ovinku pri Drenovem griču, kjer je križišče, zaplra razgled hiša, zato vozač ni mogel videti vlaka, ki je prav tedaj privozil do križišča ceste in proge. Vlakovodja, ki je videl, da bo moralo priti do usodne nesreče, je hotel zavreti vlak, a je bilo že prepozno. Vlak je naletel na motociklista in ga povozil. Pokojni je bil Ivan Kucler iz Velike Ligojne.

* **Obupana mati pod savinjskim vlakom.** Ko je vozil savinjski izletniški vlak v nedeljo jutraj iz Celja proti Petrovcam, se je vrgla neka ženska na progo. Kolesa so šla čez njo in jo usmrtila. V mrtvi so spoznali 38letno Amalijo Tržanovo, ženo delavca in hišnega posestnika z Dobrove pri Celju. Tržanova je bila v zadnjem času duševno zmedena. V soboto je dejala svojemu 11letnemu sinu-edincu, da je ne bo več videl. Nekaj ur pozneje je izvršila svojo obupno namero.

* **Samomor, ki je razburil ves Maribor.** Te dni so našli za Kalvarijo mrtvega mlajšega moškega z rano nad desnim očesom. Truplo je ležalo kakšnih 50 korakov nad mostičkom, preko katerega drži pot na Kalvarijo. Državno tožilstvo je bodedilo komisijski ogled na mestu najdbe. Komisija je ugotovila rano nad desnim očesom. Razen tega je našla pod truplom revolver. V bližini trupla je ležal naboj, ki je bil odpovedal. Na revolverju je bilo spoznati, da je odpovedal pri poslednjem strelu. Ugotovili so istovetnost na podlagi bratove izpovedi na kraju samem. Mrtvec je 18letni Rudolf Majcen, sin šolskega sluga na prvi dekliški meščanski šoli. Pokojni je praktičar v Hutterjevi tkaninski tvornici in bi moral v kratkem oditi v tekstilno šolo v Leskovicu. Komisija si ob priliki komisijskega ogleda ni mogla povsem pojasniti vzroka pokojnikove smrti. Raztelesenje pa je pokazalo, da gre za samomor.

* **Vas je zgorela.** V nedavni noči je huda nesreča doletela vas Kukuljevo. Nastal je velik ogenj, ki je upepelil 60 zgradb. Zgorela je tudi vsa živina razen one, ki je bila na paši.

* **Oproščen zaradi suma požiga.** Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani se je zagovarjal posestnik Jožef Klinc z Vač, ki je bil obtožen, da je zažgal svoje gospodarsko poslopje z namenom, da bi dobil izplačano zavarovalnino od zavarovalnice Dunav. Po daljšem razpravljanju je moral senat Klinca zaradi nemanjkanja dokazov oprostiti.

* **Za bratomor 20 let robije.** V Oseku v Slovenskih goricah je bil izvršen mala bratomor. Do krvavega zločina je prišlo zaradi spora o dediščini posestnika Kramerjeva je hotela nekaj izročiti posestvo svojemu mlajšemu sinu Vinku, a je pozneje zapustila posestvo starejšemu sinu Alojzu proti obveznosti, da mora mlajšemu bratu, ki je bil takrat zaradi živčne bolezni v Novem Celju, izplačati 6000 din. Usodnega dne je Alojz delal pri nekem drugem posestniku; a ko je prišel domov, mu je žena povedala, da je nekdo odnesel iz shrambe kakih 6 kg prekašenega mesa. Alojz se je razburil in osumil tatvine svojega mlajšega brata. Ko sta se pri nekem drugem posestniku sešla, sta se spopadla in je med spopadom starejši mlajšega smrtno ranil z nožem, da je kmalu izdihnil. Alojz je bil obsojen na 20 let robije in na trajno izgubo častnih državljskih pravic.

* **Aretacija lastnika Slovenske banke v Ljubljani.** Te dni so v Ljubljani aretirali Mira Jankoleta, predsednika, ravnatelja in lastnika Slovenske banke. Voditelj Slovenske banke je bil nekaj časa dr. Ivan Marija Čok, pozneje pa je kupil banko Miro Jankole. Sorva se je banka pod Jankoletovim vodstvom pečala s posredovanjem, prodajo srečk in s podobnimi kupčijami, ki spadajo v posel vsake menjalnice. Pozneje pa je Mirko Jankole začel spekulirati s hranilnimi knjižicami. Za majhno ceno je kupoval hranilne knjižice in jih jemal v zastavo. Pri tem so se dogajale nerednosti, ki jih bodo oblasti še preiskale. Ovadbe in prijave se ne prestanjo množiti.

* **Po kočevskih vaseh zažiga neznanec.** Poročali smo že pred tedni o požaru, sredi kočevske vasi Mlake, ki bi bila skoro pogorela, če bi se gasilec ne posrečilo, požar omejiti. Štirinajst dni po tem dogodku je bil drug požar na Mlaki. Vaščani so po tem ponovnem požaru vznemirjeni organizirali nočne straže, ki pazijo na vsakega, ki se v večernih urah približa vasi. Na Veliki šmaren zvečer je kljub straži v vasi ponovno nastal ogenj, ki je še od prvega požara hudo oškodovanemu posestniku Königu Ivanu uničil skedenj. Kdo je požigalec, ki vznemirja marljive vaščane male kočevske vasi, v kateri je nastanjena tudi skoro polovica kočevskih Slovencev, je zaenkrat uganka. Ker je te dni posestniku Leserju v Dolgi vasi pri Kočevju takisto pogorel skedenj in je bil ta

požar tudi podtaknjen, vaščani iz Mlake in vseh okoliških kočevskih vasi domnevajo, da požigalec ni iskati kar v vasi sami, temveč je lahko tudi drugje. Neznani požigalec zažiga najbrž iz naslade.

* **Obsodba zaradi uboja.** Pred tričlanskim senatom v Celju so se zagovarjali 26letni klobučarski pomočnik Josip Žalnik, 21letni delavec Jakob Dežman in 21letni čevljar Iv. Štruc iz Vitanja. Vsi trije obdolženci so 10. julija zvečer popivali v Vitanju. Ko so srečali okrog polnoči na cesti nočnega paznika in načelnika vitanjskega Sokola Vilija Purga jih je Purg prijazno pozdravil. Žalnik pa je stopil k Purgu in ga osorno vprašal zakaj ga je naznanil sreskemu načelnstvu in mu pripomogel do štirih dni zapora. Po teh besedah je prisolil Purgu zašušnico, ki mu jo je Purg po pravici vrnil. Žalar pa je udarjal Purga še dalje, in potegnil svoj štilec ter zadel s prvim zamahom Purga v levi komolec, z drugim pa naravnost v srce. Purg se je opotekel še nekaj korakov, nato pa se je zgrudil in izdihnil. Žalnik je bil tudi obtožen, da je v isti noči z nožem v roki prisilil Antona Pungartnika v Vitanju, da ga je spremil spat na neki kozolec in ga tam stražil. Žalnik in Dežman sta se pred ubojem in po zločinu dogovorila, da bosta napadla vitanjske orožnike in preprečila aretacijo. Žalnik, ki je priznal svoj zločin, je bil obsojen na osem let in pol robije. Dežman na dva meseca in 15 dni strogega zapora. Štruc pa je bil oproščen.

* **Čevljar je okradel samega sebe.** V delavnici čevljarskega mojstra Lojzeta v Litiji so nedavno sredi noči vlomili neznanci in mu odnesli 13 parov moških in ženskih čevljev, več kož, razne podplate in celo dve žarnici. Tako je vsaj prijavi čevljarski mojster vlom litijemskemu orožniku, pa tudi tukajšnjemu zastopniku zavarovalnice »Dunav«, kjer je bil zavarovan proti vladu za 8000 din. Okradeni mojster je trdil, da so mu povzročili tatovi za 4000 din škode. Podrobnosti vloma so preiskali litijski orožniki in dognali, da si je čevljar vlom samo izmislil zaradi zavarovalnine. Mojster se bo moral zagovarjati pred sodniki.

Radio Ljubljana

od 28. avgusta do 4. septembra

Nedelja, 28. avgusta: 8.00: Salonski trio (Novak Karlo, Comelli, Borštnik Boris); vmes plošče. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Slovenske skladbe (plošče). 10.00: Prenos bojevniske prireditve z Brezij. 11.00: Musorgski-Ravel: Slike z razstave (plošče). 11.30: Otroška ura (Tetka Marička). 12.00: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 13.00: Napovedi. 13.20: Za zabavo in oddih (plošče). 14.00: Napovedi. 17.00: Kmetijska ura: Čebelarstvo v tekočem letu (Okorn Jože). 17.30: Koncert (Mirko Dolničar, prof. Lipovšek — spremljava in radijski orkester). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Naše žito (Milan Novaković). 19.50: Koncert radijskega orkestra. 21.00: Pevski in klavirski koncert (Ida Valjalova in ga, Marta Osterc-Valjalova). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kmečki trio.

Ponedeljek, 29. avgusta: 12.00: Iz Mozartovega carstva (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Naša nacionalna glasbena kultura (Antun Dobronić). 19.50: Zanimivosti (Javornik). 20.00: Liszt: Ogrska rapsodija (plošče). 20.10: Zdravniška ura: Nekaj poglavij o biologiji žene (dr. Božena Lavrič-Zajčeva). 20.30: Večer lahke glasbe (Stanko Prek — kitara, Stanko Avgust — harmonika in pevski tercet Stritarjevih). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert lahke glasbe (radijski orkester).

Torek, 30. avgusta: 12.00: Zborovska glasba (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Odnosi Karađorđić in kneza Miloša do črnogorskega vladike Petra I. (Ivan Kresič). 19.50: 10 minut

zabave. 20.00: Boieldieu: Bela dama, uvertira (plošče). 20.10: Ob dvajsetletnici dobrovoljskega gibanja III. (Jakob Grčar). 20.30: Koncert (citaraski trio »Vesna« in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnika.

Sreda, 31. avgusta: 12.00: Filadelfijski simfonični orkester (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Pisana trata (plošče). 14.00: Napovedi. 19.00: Narodne pesmi ob spremljevanju citer (Štefka Korenčanova in Vilko Skok). 18.40: Opazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Fra Kadič-Miošič in jugoslovenska misel (Miloš Parenta). 19.50: Kdor hoče, naj pleše (plošče). 20.30: Koncert vojaške godbe. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Harmonika solo (Ivan Magister).

Četrtek, 1. septembra: 10.00: Prenos otvoritve ljubljanskega velesejma. 12.00: Koncert na vurljskih orglah (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Heller: Češka beseda (plošče). 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.30: Pevski zbori (plošče). 21.10: Koncert komorne glasbe (Anton Trost, Bogomir Leskovic, Ksenija Kušjeva). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert lahke glasbe (radijski orkester).

Petek, 2. septembra: 12.00: Naše pevke, naši pevci (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti SPD. 20.00: Veseli zvoki (plošče). 20.10: Obvezno ljudsko zavarovanje (Cirila Štebijeja). 20.30: Prenos iz Zagreba. 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 3. septembra: 12.00: Pisan venček lahke glasbe. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Pisan venček lahke glasbe. 14.00: Napovedi. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanjih politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Debeljakova: Zračana gorska vila (izvajali bodo člani radijske igralske družine). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za konec tedna (radijski orkester).

Popotnikova torba Okoli snovanja nove občine Koprivnice

Gorjane pri Podsredi, avg.

Dopisnik iz Koprivnice pri Rajhenburgu se je spet oglašil v »Slovenskem gospodarju«. To pot se med drugim spotika v naš odgovor v »Domovini« 14. julija. Zelo se je motil in se še moti, če se mu zdi, da je vprašanje okoli snovanja nove občine v Koprivnici že rešeno. Ljudje se še niso pomirili kljub temu, da hodijo od Marije k Sv. Janezu in obratno. Mirni so samo tisti, ki hodijo od Sv. Petra k Sv. Janezu, ki se jih naše vprašanje ne tiče. Dopisnik se tudi zelo moti, če misli, da imamo mi, ki smo se oglašili v »Domovini«, kakšne koristi od tega, da je sedež občine Podsreda na Pokleku Vidi se, da zadevnega dopisa v »Domovini« ali ni čital ali ga pa ni razumel. Priporočamo mu, da ga prečita. Da pa ne bo v dvomih in da nas, ki se oglašamo v »Domovini«, v bodoče ne bo zadrževal, mu povemo, da smo mi tisti, ki zahtevamo, da se sedež občine Podsrede prenese s Pokleka v trg Podsredo, kamor spada. Nadalje smo mi tisti, ki nismo ravno hudi nasprotniki vaših želji po ustanovitvi lastne občine v Koprivnici. Smo pa odločno proti vašim nameri, da bi pri ustanavljanju lastne občine grabili po krajih, ki pripadajo k podsredski župniji. To smo vam povedali tudi v zadnjem odstavku dopisa v omenjeni »Domovini«.

Povemo vam pa kar na uho, da bi lastno občino že v letu 1933 v času komparacij lahko dobili. Tedaj je bil čas za to ugodnejši kakor sedaj. Zakaj se to ni zgodilo, pa menda

že sami veste. Pa tudi v prvem občinskem odboru združene občine ste bili Koprivničani razmerno dobro zastopani. Čudno, da se za zadevo takrat niste bolj zavzeli. Ker je rešnica božja hčerka, vsaj tako pravijo, upamo, da nam ne boste zamerali tega, kar smo vam tukaj povedali.

Proslava 30 letnice Narodne strokovne zveze

Za proslavo 30letnice Narodne strokovne zveze, ki bo 3. in 4. septembra v Ljubljani, vlada veliko zanimanje. Podružnice tekmujejo, katera bo poslala več odposlancev, pa tudi ostala nacionalna javnost pravilno ceni pomen in važnost jubileja narodnega delavstva. Organizacija narodnega delavstva to tudi po pravici zasluži, saj je organizirano narodno delavstvo važen činitelj v našem

javnem življenju. Poleg članov Narodne strokovne zveze so sedaj priglasili svojo udeležbo zastopniki raznih sorodnih organizacij, tako da bo proslava zveze res dostojna narodna manifestacija.

Za proslavo je dovoljena polovična železniška vozna cena, ki bo veljala od 1. do 7. septembra. Vsak udeleženec kupi na odhodni postaji cel vozni listek in predpisano železniško legitimacijo, ki velja potem tudi za povratek. To je važno predvsem za one udeležence, ki se ne bi mogli poslužiti nedeljske polovične voznine. Vsak udeleženec pa mora imeti potrjeno, da se je udeležil proslave. Polovična voznina bo veljala za osebe in brze vlake.

V soboto 3. septembra zvečer bo akademija z družabnim večerom v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, a v nedeljo 4. septembra dopoldne bo istotam manifestacijsko zborovanje. Proslava 30letnice Narodne strokovne zveze, ne bo hrupna, a dostojna manifestacija narodnega delavstva.

Naši rojaki iz Nove Zelandije na obisku

Te dni je prispela v Ljubljano skupina Jugoslovenov iz Nove Zelandije, ki jih vodita imovita Dalmatinca Filip Vela, industrijec iz Aucklanda, in Toni Marinović, restavratir in hotelir iz Willingtona. Med njimi je tudi Ljubljanka ga. Ela Kovač-Slovníkova.

V Novi Zelandiji živi nad 6.000 naših rojakov, po večini delavcev. Mnogi so si s pridnostjo pridobili veliko bogastvo in zavzemajo v svoji novi domovini pomembna mesta. Marinović je ustanovitelj in prvi predsednik Jugoslovenskega nacionalnega društva v Novi Zelandiji v Willingtonu. Za naše rojake si je pridobil mnogo zaslug. V Novi Zelandiji živi že 14 let.

Filip Vela je pred devetimi leti odpotoval iz Dalmacije v novi kraj. Pred tremi leti se

mu je že posrečilo ustanoviti veliko industrijo rib. Podjetje ima 17 velikih motornih ladij, lastno tvornico za konzerviranje in hladilne naprave v katerih pripravljajo ribe, da jih zmrazijo izvažajo v razne kraje sveta. Ta industrija je last Jugoslovenov in zaposluje veliko število naših rojakov. Vela je ravnatelj te zadruge. Kot eden najmarljivejših nacionalnih delavcev je prišel v staro domovino tudi z namenom, da uredi kulturne potrebe svojih rojakov v novi domovini. Zlasti je potreben našim rojakom v Novi Zelandiji narodni učitelj, kajti naša tamkajšnja mladina se nam odtuja, ker obiskuje le angleške šole.

Rojakom iz Nove Zelandije želimo prijetno bivanje v stari domovini.

smrti je njeno sestro Kato Brajkovičovo tako pretresla, da jo je zadela kap. Odpeljali so jo v bolnišnico, kjer je čez nekaj ur umrla. Stela je 46 let in v Ameriki zapušta moža in dva otroka.

Smrtno se je ponesrečil v Clevelandu tesarški mojster Lojze ePrusek, star 34 let. Postavljal je oder v katoliški cerkvi, pa je padel z njega tako nesrečno, da se je hudo poškodoval.

Druga smrtna nesreča pri delu se je pripetila v Milwaukeeju, kjer se je ponesrečil pri delu na jezerskem pomolu Franc Zemljan, star 47 let, doma iz Stranj pri Kamniku. V Ameriki zapušta ženo in tri nedorošle otroke.

V rudniku v Calumetu je pa ubilo 22letnega v Ameriki rojenega Edvarda Dragoviča.

V Chicagu je umrla Marija Kambičeva, rojena Reholtova, stara 41 let, doma iz Mokronoga. V kraju Elyju je umrla v Ameriki rojena Angela Černičeva. V New Yorku je umrl Janez Čampa, star 49 let, doma od Ribnice. V Hover Cityju je umrl Andrej Simič, doma iz Studena pri Postojni.

V jezeru Lake Geneve je utonil Rajmund Dunda, star 30 let. Rodil se je v Jolietu kot sin bančnega uradnika Josipa Dunde.

V Prestu je umrl Leopold Mur, star 37 let, doma iz Podgore na Gorenjskem.

V Detroitu je umrl Gašper Malenšek, star 67 let, doma iz St. Vida nad Ljubljano. Imel je sladkorno bolezen in odpeljal se je z avtom v Kanado. Med potjo se je pa zaletel v neki avtomobil, vozeč od nasprotnih strani in to mu je tako pretreslo živce, da je kmalu umrl za sladkorno boleznijo. V bolnišnici v Dodge Cityju je umrl slovenski duhovnik župnik Janez Smolej. Pokojnik se je rodil leta 1873 v Kranjski gori. V mašnika je bil posvečen leta 1896 na Koroškem. Leta 1907 je odpotoval v Ameriko, kjer je služboval v raznih mestih.

V Clevelandu se je poročil slovenski zdravnik dr. Seliskar z Marlen Anny Belančevno. V Milwaukee so se poročili Matija Lesjak in

Hildegarda Rybackyeva, Jože Lavrič in Evelina Bembeneckova, Geo Scheidt in Ana Horvatina in Karel Berzank in Marija Bogatinova. V Sheboyganu so se poročili Jože Rupar in Pavlina Virant in Leslie Quasius in Doroteja Pirc.

Slovenci v Jolietu so dobili novega zdravnika Edvarda Svetiča. Promoviran je bil v Chicagu, prvo službo je pa nastopil v Jolietu v bolnišnici. Njegov oče je doma s Tanče gore pri Črnomlju.

Vestfalskim Slovincem. Posebni vlak v septembru za izletnike v domovino, se bo odpeljal iz Essena 2. ali 3. septembra, kar bo vsem posebej pravočasno sporočeno. Vrnejo pa se vestfalski izletniki nepreklicno 23. septembra iz Ljubljane. Uro odhoda vlaka iz Ljubljane bomo še javili. S tem vlakom se odpeljejo tudi tisti vestfalski izletniki, ki ostanejo v domovini od prvega izleta v avgustu.

Iz Erkenschwica (Nemčija) nam pišejo: Nedavno je umrla daleč naokoli znana gospa Marija Horvatičeva, po rodu iz Zagorja ob Savi. Stara je bila 59 let. V Nemčiji je bivala z možem Jurijem Horvatičem 35 let. Zapušta tri sinove in tri hčere, ki so vsi odrasli. Rajnka je bila splošno priljubljena, kar je pričal tudi njen pogreb. Na zadnji poti so jo spremljali tudi zastopniki društev iz Suderwicha in Stoppenberga in naša zvezna zastava se ji je poklonila. V imenu Jugoslovenskega narodnega društva v Erkenschwicu ji je položil na grob venec predsednik g. Alojz Petek. Lahka ji bodi tuja zemlja, njenim svojem pa naše sožalje!

Iz Hamborna-Neumühla (Nemčija) nam pišejo: Član Jugoslovenskega društva »Triglava« g. Peter Lotrič je umrl v starosti 70 let. V Nemčiji je bival od leta 1898. Bodi zvestemu članu »Triglava« lahka tuja zemlja, njegovim svojem naše iskreno sožalje!

Iz Audun le Fichea (Francija) nam pišejo: Dne 1. t. m. smo spremljali na zadnji poti 12letnega Rajka, sinka Jožeta Barbiča iz Banovca pri Sv. Križu na Dolenjskem. Rajko je bil izredno nadarjen deček in v šoli zmerom odličnjak. Žavoljo tega ga je hotel oče poslati v ljubljanske šole, toda smrt mu je zdaj prekrizala račune. Naj bo pridnemu Rajku lahka tuja zemlja! Njegovim žalujočim svojem izrekamo iskreno sožalje!

BANKA BARUCH

11. Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrš vseh bančnih poslov najkulantnejše. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošlємо brezplačno naše čekovne nakaznice.

KRATKA ZGODBA

Dva dobra prijatelja Miha in Boltežar sta se hkratu poročila. Medeni tedni, še niso minili, ko se je prijatelj Miha strastno zaljubil v ženo prijatelja Boltežarja. Mislil je, da je že na smotru, ko je nekega jutra prejel pisemsko Boltežarjevo ženo, kjer ga prosi, se isti večer na sestanek. To pa s pogojem, da ji pokloni prstan, ki ga je zidala na njegovih roki. Miha je bil takrat mlad in neveden, ki je navedeni prstan dobil nedavno od svoje žene v dar, se je lahko odločil, da ga pokloni Boltežarjevi ženi. Zakonodajni zaljubljenec je pa bil zelo iznenaden, ko mu je Boltežarjeva žena, ko je prejela prstan, dejala: da zdej lahko gre, da ji ni več potreben, ko je dobila zlati obroček, ki ga je njegova ženi poklonila njen mož. ...

... SREČA ...

Sluga: Gospod, tukaj je račun mojega gospodarja. Ne smem se prej vrniti, dokler ne plačate računa.

Gospod: »Vi imate pa srečo, dečko. Toliko dopusta ne boste nikoli več imeli.«

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, avgusta.

Na podstrešju neke zgradbe blizu Menomineeja sta našla dva dečka že razpadajoče truplo neznanega moškega. Pozneje se je izkazalo, da gre za 58letnega Antona Komarja iz Port Washingtona, odkoder je prišel v Menominee pred dvema letoma. Zadnje dni maja je šel z doma in se ni več vrnil. Domači so mislili, da se je vrnil v Port Washington. Ogled trupla je pokazal, da si je Komar končal življenje. V Ameriki, kjer je bival 20 let, je zapustil ženo, v stari domovini pa mater.

V Barbetonu je nenadno umrla Cecilija Hitijeva, doma iz Mošenj pri Radovljici. V istem kraju je umrla Ivanka Kumšetova, žena Martina Kumšeta, doma z Iga pri Ljubljani, odkoder je prišla v Ameriko leta 1913. Stara je bila 47 let. V Clevelandu je umrl Janez Muhič, star 36 let, rojen v Ameriki, v Lost Creeku pa Janez Keržnik, doma iz Smrečja na Gorenjskem. V Jolietu je umrl Janez Veršnik, star 56 let.

V New Yorku je preminila Leopoldina Volkarjeva, rojena Kvas, stara 51 let, doma iz Domžal. Zadel jo je kap. V Ameriki je zapustila sina, hčer, dve sestri in tri brate, v stari domovini pa enega brata. Istotam je umrla Marija Daničeva, stara 80 let, doma z Gorenjskega. Pokojna je bila že 40 let ameriška državljanka in poznali so jo skoraj vsi newyorški Slovenci. Bila je dobra kuharica in služila je v mnogih ameriških hišah.

V Clevelandu so umrli Janez Vidmar, doma iz Spodnje Idrije, odkoder je prišel v Ameriko pred 24 leti, Jože Kavsek, po domače Gracar, star 63 let, doma iz vasi Črnela pri Stični, in Marija Kuzničeva, rojena Simončičeva, stara 49 let. Ves o njeni

Ženski vestnik

Pomaranče in limone

Svojčas so uporabljali limone v glavnem kot začimbo pri raznih jedilih, medtem ko so pomaranče jedli pozimi, ker ni bilo drugega sadja. Kako dragocena pa sta oba sadova za zdravje in lepoto, vemo še zelo malo časa.

Mladim dekletom, ki hočejo imeti lepo in čisto polt, toplo priporočamo, da pojedjo vsak dan vsaj eno pomarančo.

Nekaterim ljudem delajo ob vročem vremenu jetra velike težave. Njim priporočamo, da zaužijejo vsak večer, preden ležejo spat, sok pol limone, toda brez sladkorja. Prav tako je limonov sok dober za prebavo. Zvečer namočimo v limonovem soku dve, tri suhe češplje ali pa prgišče rozin, in vse to drugo jutro izpijemo oziroma pojemo.

Tudi lupin ne smemo zametavati. Vsekakor pa jih moramo oprati v vroči vodi. Vsakikrat, kadar jemo pomarančo, pojemo tudi košček lupine, ker postanejo potem oči jasnejše.

Tudi limonovo lupino jejmo redno. Imeli bomo osvežujoč dih, poleg tega pa še lepe zobe. Prav tako koristno je, ako od časa do časa oteremo ustno duplino s limonovim sokom. Komur na primer rada krvavi zobna dlesen, naj si jo večkrat odrigne z limonovim sokom in krvavitve bodo prav kmalu izostale.

Tudi proti sončnim pegam je limonov sok baje uspešno sredstvo. Take pege ovlažimo s sokom s pomočjo finega čopiča. Na ta način jih hitreje odpravimo, kakor če bi vsevpred namazali vso kožo.

Pa tudi drugače je za kožo zelo dobro, ako jo negujemo z limono. Kožo narahlo odrignemo s koščkom vate, namočenim v limonovem soku. Koža bo kmalu izgledala bolj sveža in napeta. Saj je splošno znano, da ima večina krem za nego kože limonov sok in olje. Gospodinje najboljše vedo, kako koristna je limona. Umazane roke postanejo kmalu čiste in lepe, ako uporabimo limonov sok.

Kdor ima suho kožo, ta seveda ne sme uporabljati limonovega soka, ker učinkuje nekoliko sušilno. Za mastno kožo pa je naravnost odlično.

Ako vas močno boli glava, odrignite si senci z limonovim sokom. Bolečine bodo kmalu popustile.

Od časa do časa si masiraj lasišče z limonovim sokom.

Pri pikih komarjev, muh in celo čebel bolečina preneha, ako pičeno mesto malo pokapamo z limonovim sokom.

Ako imamo v sobi slab zrak ali sploh kak neprijeten duh, sežgimo malo suhe limonove lupine in smrad bo kaj hitro izginil.

Za kuhinjo

Zmleti zrezki. 40 dek telečjega, 40 dek svinjskega mesa in eno v vodi namočeno in otisnjeno žemljo zmelji na strojčku. Zmleto meso zmešaj z enim jajcem, žlico prepražene čebule, soli, malo majarona in popra. Po potrebi dodaj še malo drobtin in napravi primerno velike zrezke. Položi jih na razbeleženo mast in postavi potem kožo v pečico, da se zrezki tudi po vrhu lepo zapečejo. Med pečenjem jih večkrat z nožem malo premakni v kozi in po potrebi prilij žlico vode. Daš s krompirjem in solato za večerjo.

Zelen fižol v omaki. Strožji fižol očisti vseh niti, operi, drobno zreži in ga skuhaj v slanim krompirju. V kozi napravi nepretemno prežganje. Na prežganje stres kuhani in ocejani fižol, premešaj in zalij s krompirjem. Dodaj žličico sladke paprike, malo sesekljane zelenega peteršilja in osminko litra kisle smetane. Vse skupaj naj vre še četrto ure. Daš h govejemu mesu kot prikuho ali pa s pečenim krompirjem za kosilo.

Paprika v kisu za zimo. Papriko operi in iztrebi, to je odreži pecelj in poberi ven seme, nato jo zreži na drobne rezance, jo dobro nasoli, malo potlači in jo pusti tako nasoljeno 24 ur. Drugi dan jo ožmi, kolikor moreš, in jo gosto

naloži v steklenico s širokim vratom. Vmes naloži nekaj očiščenih čebulic, na vrhu položi navzkriž dve ploščati palčici, da držijo papriko dol, nato pa naliž prekuhanega in ohlajenega vinskega kisa. Dobro zaveži s pergamentnim papirjem in hrani čez zimo na suhem in hladnem prostoru. Tako pripravljeno papriko daš pozimi namesto solate k mesu na mizo.

Kumare s krompirjem. Kumare operi, olupi, zreži ali zribaj na tenke listke in osoli; nasoljene naj stoje pol ure. V kožo deni zrezane slanice, in ko se malo ocvre, pridene moke in napravi svetlo prežganje. Na prežganje deni ocejene kumare, prilij žlico kisa in jih počasi duši približno pol ure. Med tem skupaj malo poporaj ali pa dodaj malo rdeče na listke. H kumaram prilij po potrebi malo vode, primešaj še pripravljene krompir, vse skupaj malo poporaj ali pa dodaj malo rdeče paprike, in ko je enkrat skupaj s krompirjem prevrelo, daj kot prikuho h govejemu mesu ali pa k faširanim zrezkom na mizo.

Nemčija meji na štirinajst držav

Po priključitvi Avstrije k Nemčiji ima Nemčija med vsemi državami na svetu največ sosedov. Zdaj namreč meji na 14 držav, in sicer na Francijo, Švico, Lihtenštajn, Italijo, Jugoslavijo, Madžarsko, Češkoslovaško, Poljsko, Litvo, Gdansk, Dansko, Holandsko, Belgijo in Luksemburško. Samo z dvema izmed teh držav ima tesnejše prijateljske stike in v desetih izmed njih ima nemške manjšine. Po površini je Nemčija zdaj za Rusijo med evropskimi državami na drugem mestu.

Pred sto leti so se ljudje bali vode

V dobi do konca srednjega veka sta bili umivanje in kopanje splošno v navadi. Srednjeveški človek je bil rad snažen. V 16. stoletju pa so začeli zanemarjati nego telesa. V zvezi z nalezljivimi boleznimi, ki so jih bili zanesli iz Amerike in z Vzhoda, so v 16. stoletju zaprli počasi vsa javna kopališča. Mesta so postala umazana in potreba po telesni negi in vsakdanjem umivanju je bila zmeraj manjša. Leta 1640. je v Parizu izšla knjiga o lepih navadah, v kateri biča pisec kot posebno nadležno navado vsakdanje umivanje, ki ga imenuje čudaštvo. Pravi, da so celo taki ljudje, ki si vsak dan umivajo obraz, večkrat na dan pa roke in nekateri celo noge. Tudi znani zdravniki 17. stoletja so se izjavljali proti »zelo škodljivi razvadi vsakdanjega umivanja«.

Namesto da bi se bili ljudje umivali, so se pa pudrali, kar je bilo seveda tudi s tem v zvezi, ker je bila več kot četrtina ljudi kozavij. Francoski kralj Ludvik XIV. si je vsako jutro z vlažnim prtičem obrisal obraz in roke.

Čangkajšek je kitajski Napoleon

Vodja Kitajske maršal Čangkajšek, znan na Kitajskem tudi pod imenom kitajski Napoleon, se je rodil v mali vasi. Ni mu bilo še leto dni, ko mu je umrl oče. Mati ga je morala poslati k sorodnikom, ker je živel v tako veliki bedi, da ga sama ni mogla preživljati. Sorodniki bi bili radi napravili iz njega trgovca. Deček je pa kazal tako malo zanimanja za trgovino, bi se niti preživljati ne mogel, če bi bil poslušal sorodnike. Napoln sled je prišel v vojaško šolo in pozneje v oficerško akademijo. Tu je pokazal že kot gojenec prvega letnika tako nadarjenost, da so ga na državne stroške poslali v vojaško šolo

Praktični nasveti

Kako reši človeka iz vode. Reševanje je dostikrat za reševalca nevarno. Posebno tedaj, če ponesrečenec ni brez zavesti. Poglavito pravilo: Nikoli ne priplavaj k ponesrečencu od spredaj! Če se te tak človek oklene, si sam v smrtni nevarnosti. Pridi torej od zadaj k njemu in potisni glavo ponesrečenca pod vodo, da omedli. Samo s tako neobzirnostjo moreš rešiti človeka. Priplavaj k ponesrečencu od zadaj, pograbi ga za roke in plavaj na hrbtu do brega. Če je ponesrečenec brez zavesti in se ti ni treba bati, da bi se te oklenil in še tebe potegnil v vodo, potem ga z eno roko zgrabi za lase, drugo pa imaš prosto za plavanje. Važno je tudi, da že pred reševanjem določiš, katera pot bi bila najbolj pripravna do brega!

Listnica uredništva

Podsreda. Drugi dopis še sledi.

Meri namreč 553.000 km² in je prekosila Francijo, Spanijo in Švedsko.

Tudi po izgubi precejšnjega ozemlja na vzhodu in Alzaško-Lotarinške ima zdaj po priključitvi Avstrije 13.000 km² površine več kakor pred vojno leta 1914. Prebivalcev šteje okrog 65.000.000, poleg tega pa zahteva zase še okrog 5.000.000 Nemcev v sosednjih državah. Glavna nemška reka je zdaj Dunav, najvišja gora pa 3789 m visoki Grossglockner.

V njegovi sobi za oblačenje ni bilo posod za umivanje. Navzlic temu, da je Rousseau spisal knjigo »Nazaj k naravi«, je leta 1782. izšla v Parizu knjiga »Navodila za lepo vedenje za visoke sloje«, kjer pisec spet svari pred vodo in umivanjem in priporoča dišave.

Visoka gospoda je imela pač mnogo oblek, a da bi bil imel kdo več ko eno srajco, se je zdelo že izredno razkošje. Nega rok in nohtov je bila leta 1800 še neznana. Prav do francoske revolucije so si lase le potresali s pudrom in prav tako roke in našminkane obze. Skorjo so z obrazov le postrgali, ko je bila že nadležna. Namesto vode so priporočali za umivanje nešteto vrst raznih dišečih tekočin. Še Napoleon je rabil za umivanje kolinsko vodo, vendar se je zdaj pa zdaj tudi kopal v vroči vodi. Šele napredek zdravniške znanosti je pregnal strah pred vodo in odstranil predsodke o njej. Okroglo sto let je zdaj, odkar je spet v navadi vsakdanje redno umivanje.

v Tokiu, kjer je študije nadaljeval in dovršil.

V Tokiu se je seznanil z znanim kitajskim upornikom in prvim predsednikom republike Sunjatsenom. Postal je njegov somišljenik in vrnil se je na Kitajsko kot revolucionar. Po revoluciji v l. 1911. in 1912. je postal poveljnik vojaške akademije v Kantonu. Med svetovno vojno si je ogledal razna bojišča kot kitajski vojaški ataše. Tam je videl, kaj je moderna vojna. Do leta 1926. njegovo ime izven Kitajske ni bilo znano. V zgodovino je stopil kot poveljnik 19. vojske, ki se je leta 1932. junaško upirala Japoncem pri Šanghaju. Od takrat je njegova

slava hitro naraščala, kar močno spominja na Napoleonovo slavo. Čangkajšek je postal predsednik, potem diktator in zdaj ga uboga vsa Kitajska, kakor ni ubogala še nobenega cesarja in nobenega predsednika. Pred njim je obledela celo slava cesarja Šihoagija, velikega kitajskega vojskovodje iz 2. stoletja po Kristusu. Pod njegovim vodstvom je Kitajska tako zedinjena, kakor ni bila skozi 4000 let svoje zgodovine.

Kakor ima Rusija svojega Stalina, Turčija svojega Kemala, Nemčija svojega Hitlerja in Italija svojega Mussolinija, tako ima mo-

derna Kitajska svojega Čangkajška. Razlika je samo ta, da so prišle v drugih državah močne osebnosti na krmilo v času, ko od zunaj ni bilo nobenega pritiska, med tem ko je moral Čangkajšek prevzeti vodstvo države v najhujših časih, ko je udarila Japonska z železno pestjo na kitajsko zemljo. Čangkajšek je prevzel tudi zelo težavno dediščino po raznih pustolovskih generalih, ki so bili spravili svojo domovino že na rob propada. Vendar pa vse kaže, da se mu bo posrečilo Kitajsko dokončno zediniti tako, da bo lahko uspešno kljubovala navalu japonske samogoltnosti.

× **Cela rodbina žrtev letalske nesreče.** Nedavno zvečer se je pripetila pri Milanu letalska nesreča, katere žrtev je postal milanski prefekt inž. Mario Chise z vso svojo rodbino. Tvorica letal Macchi je preizkušala neko novo vodno letalo. Po večkratnih poskusnih poletih, ki so vsi dobro uspeli, je povabila na letalski izlet prefekta z njegovo rodbino. Prefekt se je vabilu odzval. V letalu je bilo s posadko vred 13 oseb. Letalo se je v redu dvignilo in zakrožilo po zraku. Ko pa je priletelo nad Vareso, je iz neznanega vzroka treščilo na zemljo in se razbilo. Vseh trinaest potnikov je ostalo mrtvih pod razvalinami. Vlada je takoj odredila posebno preiskovalno komisijo, ki bo skušala ugotoviti vzrok te nesreče.

× **Angleški uradniki proti kratkim krilom.** Uradniki angleškega zdravstvenega ministrstva so se pokazali nasproti svojim tovarišcam zelo nevljudni. Gospodje so namreč v uradni vlogi pritožili, da prihaja množica ženskih pomočnic v pisarne s »pobarvanimi obrazi« in da sedi ob pisalnih strojih v oblekah s kratkimi rokavi in kratkimi krili. Za moža, pravi vloga, je nemogoče osredotočiti se na delo, če ima strojepiska, ki naj mu piše, rdeče našminkane ustnice, napudrana lica in lakirane nohte. Ženske iz zdravstvenega ministrstva so nad to vlogo seveda ogorčene. Posebno ogorčene so nad tem, da bi morale po mnenju moških tovarišev, ki jih imenujejo smešne in staromodne, nositi v poletni vročini obleke z dolgimi rokavi. Kar se tiče šminke in lakiranih nohtov, molčijo.

× **Blisk je ozdravil mrtvoudnega.** Nekemu 24letnemu Londončanu se je pred več kakor šestimi leti pri neki nogometni tekmi primečila nezdoga, zaradi katere mu je ostala ena noga mrtvoudna. Med hudimi nevihtami, ki so divjale te dni v Angliji, pa se je mladi mož, ki je bil na izletu, zatekel pod drevo. V drevo je treščilo in blisk je oplazil tudi Waltersa, kakor se imenuje mladi mož. Ko se je Walters zbral od strahu, je začuden ugotovil, da mu je mogoče stati na prej bolni nogi, ne da bi se opiral na palico. Nogo je lahko gibal po mili volji in je odšel tako tudi domov. Zdravniki, ki so ga preiskali, menijo, da je električni udarec ozdravil mrtvoudno nogo.

× **Mati je hotela rešiti sina iz vode, pa je sama utonila.** Poročnik indijske vojske Wil-mout Vickers je bil na kratkem dopustu v Angliji in je šel s svojo družino v obmorsko kopališče Thorpeness. Družina se je kopala. Oče in starejši sin sta se kot prva vrnila na kopno. Komaj je Vickers stopil na trdna tla, je slišal ljudi, ki so vpili, da je nekdo v nevarnosti, in opazoval je reševalni čoln, ki je odplul, da reši nekega dečka, ki je na morju po vsem videzu izgubil zavest. Vickers ni vedel, da je to njegov lastni, mlajši sin. Malo pozneje so pripeljali na suho neko žensko z belo kopalno čepico, ki je bila videti isto tako nezavestna. Šele sedaj je Vickers zaslutil, da bi mogla biti to njegova žena, ki je imela isto tako belo čepico. Ko je stekel tja, je izvedel tragično resnico. Njegov mlajši sin je zašel v nevarnost in mati je pohitela k njemu, da ga reši. Uspelo ji je, da ga je obdržala toliko časa na površju vode, dokler ni prišla pomoč. Potem pa so jo zapustile moči in se je potopila. Takoj so začeli reševati tudi njo. Med tem se je deček osvestil in ko je izvedel, da je njegova mati v nevarnosti, se je iztrgal ljudem, planil v vodo in splaval proti mestu, kjer se je potapljala mati. Prišel pa je prepozno, njegova mati je bila že utonila. De-

čka, ki se je pri poskusu, da bi jo rešil, onezavestil, so potegnili v čoln in spravili na kopno.

× **14 utoplencev v enem dnevu v Moskvi.** Rusijo je obiskal v zadnjem času val izredne vročine. V Moskvi so romali vsak dan tisoči in tisoči na bregove Moskve, da bi se okopali. Pri tem je v enem samem dnevu utonilo 14 oseb. To dejstvo daje moskovskemu tisku povod za pritožbe o neznosnih razmerah v tamkajšnjih kopaliških napravah.

× **Skrivnosten morilec v Ameriki.** Na bregu Eriejskega jezera so nedavno našli razkosano truplo neke ženske. Policija misli, da gre za dvanajsto žrtev neznanega morilca, ki ga iščejo že dolgo časa. Posamezni udi trupla so bili v kovčegu, med tem ko je bila v papir zavita glava nekoliko korakov stran. Policija išče zločinca že od septembra leta 1934, ko se je začela vrsta njegovih grozodejstev. Nekoliko ur po grozotni najdbi so našli kakih 20 m stran žensko okostje. Mislijo, da gre tudi tu za žrtev istega zločinca. V vseh primerih je neznan zločinec osebe, ki jih je umoril, strašno razsekal in jim odrezal glavo. Kolikor je doslej razvidno, je morilec, če ne upoštevamo najdbe okostja, umoril šest moških in pet žensk. Policija misli, da so na drugih krajih clevelandске okolice zakopane še druge žrtve.

× **V starih časih so kadili konopeljna zrna.** Po muzejih se dobe starodavne pipe, med njimi takšne iz l. 100. pred Kristusom. Nekatere imajo celo pokrove. Največ takih pip so našli severno od Alp v današnji Švici. Švicarski raziskovalec Reber zatrjuje, da so našli tudi v Rimu kakih petdeset podobnih pip. Kadili so Kelti in morda so se od njih navadili kajenja tudi posamezni Rimljani. Našega tobaka Kelti seveda še niso poznali, temveč so kadili konopeljna zrna.

× **Boj v vlaku na življenje in smrt.** Nočni brzovlak, ki vozi iz Bukarešte v Veliki Varadin, je bil te dni prizorišče obupnega boja. Sprevodnik Curcica je opazil, da je neki potnik v drugem razredu potegnil nekemu sopotniku listnico iz žepa. Hotel ga je prijati. Tat se je pa postavil v bran in je vrgel sprevodnika iz drvečega vlaka. Neki drugi potnik, ki je boj opazoval, je potegnil zasilno zavoro, vlak se je ustavil in železniško osebje je žeparja prijelo. Sprevodnik, ki ga je bil zločinec vrgel iz vlaka, je kakor po čudežu dobil le lahke praske.

× **Ose so jih napadle.** V Borkenbergu v Vestfaliji so nedavno ose napadle štiri konje, vprežene v mlatilnico. Ljudje so prihiteli na pomoč in so skušali pregnati ose z ognjem in vodo. En konj je na mestu poginil, drugi trije pa so zdrveli, ko so jim prežali vprego, a so kmalu popadali na tla in tudi poginili. Posestnik sam in strojnik sta bila tudi opikana in so ju morali prepeljati v bolnišnico.

× **Trideset parnikov in ledolomilcev bo rešenih.** Poročali smo že večkrat o negotovi usodi kakšnih tridesetih ruskih parnikov in ledolomilcev, ki so v jeseni preteklega leta zamrzili v Severnem Ledenem morju. Večino teh ladij so smatrali že za izgubljene, a kakor zdaj poročajo, nesreča ni bila tako huda. Ledni oklepi okrog njih so začeli popuščati in obstoji upanje, da se bo vse brodovje rešilo. Na pomoč jim je prispel ledolomilec »Jermak«, ki mu je uspelo priti do njih, založiti nekatere ladje s premogom in jim odpreti pot skozi ledovje. Ledolomilec »Krasin«, ki je običal istotako v ledu, se je sam osvobodil in je odplul z zalogo premoga

iz Nordvijskega zaliva proti drugim ladjam, da jih preskrbi s kurivom in jim pomaga iz nevarnosti.

× **Morje ob obali rdeče.** Naravoslovec Tarrels je opazoval pred kratkim ob vходу v pristanišče San Pedro v Kaliforniji nenavaden naravni pojav. Dne 7. julija se je na površini morja pokazala rdeča lisa. Ta lisa se je v naslednjih dneh bližala obali, pri čemer je spreminjala obliko in se je nazadnje razdelila v več manjših lis. Dne 16. julija je ta rdečina dosegla obalo in se je ponoči silno svetlikala. Če je veter vodo valovil, se je bleščala zelenkasto modro. Ribe so delale v tej vodi svetle proge. Dne 20. julija se je začel iz morja dvigati neprijeten duh. Naslednji dan je bil smrad še hujši. Mnogo živali, rakov in rib je morje vrglo na suho. Čez nekoliko dni je smrad prenehal, a morje je ostalo še nadalje rdeče. Ob koncu julija je rdeča barva izginila.

× **Tekoči solnčni sij.** Eden najčudnejših pojavov na Havajskih otokih je tekoči solnčni sij, ki se uspeje vsak dan najmanj enkrat na rodovitno deželo. To je dež, ki se pojavlja z vedrega neba. Solnce sije dalje, nikjer na nebu ni videti niti najmanjšega sledu oblakov, nebo je temno modro še tedaj, ko se po kaže nad Mirnim morjem mavrica, ki naznaja konec pojava. Nenadno, kakor se je bil pojavil, dež preneha. To uganko je znanost že rešila. Silni vetrovi v višinah trgajo oblake, ki se kopičijo nad gorskimi vrhovi in jih odnašajo raztrgane s seboj, dokler se ohlajenja para ne spremeni v dež. Otočani so temu pojavu nadeli ime »tekoči solnčni sij«.

× **Ugasle zvezde.** Če zažari zdaj pa zdaj nova zvezda, zbudi to zanimanje med vsemi ljudmi. Če pa katera zvezda ugasne, se zanimajo za tak pojav samo zvezdoslovci. Pri ogromnem številu zvezd to res nima nobene vloge, če ene ali druge ne morejo več najti. Take pogrešane zvezde zapišejo zvezdoslovci samo v velike kataloge. Podobno velja za nove zvezde. Ko zvezda zažari, jo zvezdoslovci opazijo, krstijo, opremijo s številko in zapišejo v katalog. Potem njena svetloba pojema, dokler se ne izgubi, da jo zapišejo med pogrešane. Takih zvezd je okrog 500. Med njimi je tudi nekaj majhnih, ki so bile pomotoma zapisane kot stalnice. Če jih iščejo na dotičnem mestu, jih ne najdejo, ker krožijo po svojih potih. Med pogrešanimi ni takih zvezd, ki bi bile navadnim ljudem kolikor toliko znane.

× **Tobak dobro zdravilo.** Angleški zdravniki so ugotovili, da je tobak zelo dobro zdravilo. To ni povsem nova trditev, kajti že pred 300 leti so pripisovali tobaku zdravilno moč in z njegovo pomočjo so se že takrat borili proti nalezljivim boleznim. Posebno izvleček iz zelega tobaka je izvrstno sredstvo proti nekaterim tropičnim boleznim, zlasti proti pelagri, ki je neke vrste gobavost. Ta bolezen se pojavlja največ med kmetijskim delavstvom v južni Evropi in južnih ameriških državah. Na poseben način preparirani tobak ima mnogo vitaminov B, ki so najboljše sredstvo proti tej bolezni.

× **Eskimi so zelo dobri ljudje.** Pred dvema letoma sta se dva angleška znanstvenika odpravila na znanstveno raziskovanje na skrajni sever Severne Amerike. S te poti poročata tole: V kraju, ki je 600 km oddaljen od najbližje naselbine, sta zagledala belega človeka pred seboj, ki domuje tam z Eskimi. Je to pater Bazin, francoski duhovnik, ki živi tam že pet let in ni v nikakoli zvezi z ostalim svetom. Angleža pravita, da je to najsamotnejši človek sveta in poročata, kako ju je pater Bazin učil, da bi laže spoznala Eskime, ki se potikajo po neskončnih snežnih poljanah. »Njih zoprna zunanost« je dejal pater, »zakriva neskončno nežno dušo.« »Pater«, poročata Angleža, »je resnico povedal, o čemer sva se kmalu prepričala. Nikakih živih nisva imela za svoje pse in sva že ugibala, katerega teh odličnih psov bo treba žrtvovati za hrano drugim, ko se je nenadoma pojavil majhen Eskim. Prijel naju je za roko in naju odvedel k svojem. Tam se je vsa našina pasja čreda nasitila z mesom tjulenja. Šele čez več tednov sva izvedela, da so nama bili dali ti velikodušni Eskimi svojo poslednjo zalogo živil.

**Od 1. do 12.
septembra**
**Ljubljanski
velesejem**

Polovična voznina na železnici, parobrodih.

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—.

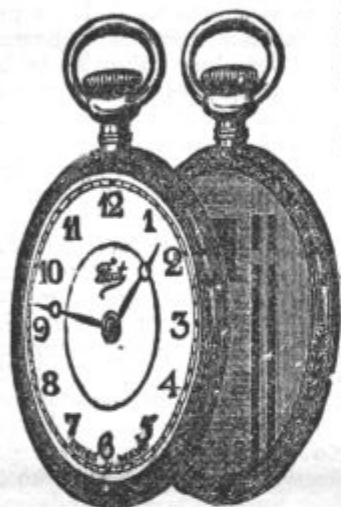
Mednarodna razstava fotografije in filma — Umetnostna razstava — Gospodinjstva razstava — Vzoren sadni vrt — Obrt, industrija, pohištvo, aeroplani, avtomobili — Plemenski psi 1. in 2. IX. Tekma harmonikarjev 11. IX.

Lepo zabavišče, velikomesten viriete.

NAGRADNO ŽREBANJE. Darila za obiskovalce velesejma: motorno kolo, radio-aparat, šivalni stroj, 30 koles.

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

Št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
s plamenno garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 Ista s
osvetljenimi kazalci
in številčnico
(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
vam ga pošlje za-
stoj in poštne
prosto

H. Suttner

Ljubljana 6
Lastna protokolirana
tovarna ur v Švici.

Za smeh in kratek čas

ZAKONSKA

Zakonca se peljeta v vlaku. Žena opazuje dolgočasno pokrajino, mož pa bere časopis. »Cuj, daj mi za trenutek list. Tudi jaz bi rada brala,« pravi žena.

»Počakaj, v predoru ga dobiš,« odgovori mož.

POGOVOR Z ZNAKI

Ko je neki Nemec bival v Petrogradu v bivši Rusiji, je večkrat delal izlete v okolico.

Nekoč se je zakasnil in si je moral v neki vasi najeti voz, da bi še dobil vlak za Petrograd. Toda kočijaž ni razumel drugega ko po rusko in Nemec mu je izkušal z znaki dopovedati, kam bi rad prišel. Zato je posnel lokomotivo, pihal na vso moč in slednjič silno zažvižgal, tako da mu je že vsa sapa pošla.

Videti je bilo, da ga je zdaj kočijaž razumel. Pokimal je in namignil Nemcu, naj sede na sani. Sani so brzele ko blisk. Ker je bil snežni metej, ni mogel Nemec videti poti. Ko so se čez četrto ure sani ustavile, je Nemec obstal pred norišnico.

MILLERAND V PODZEMSKEM VLAKU

Bivši predsednik francoske republike Millerand je krepak star gospod in se zelo rad vozi s pariško podzemsko železnico. Nekoč je bila velika gneča. Ljudje so suvali drug drugega in zgodilo se je, da je Millerand nekega delavca tudi prav krepko sunil pod rebra.

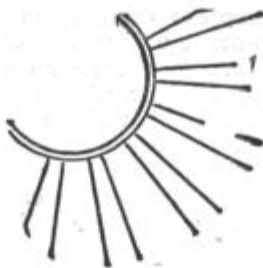
Delavec pa ga je nahrulil: »Suvati pa znate, kakor bi bili predsednik Francije!«

Millerand se je namuznil: »Morda pa še bom kdaj!«

V GOSTILNI

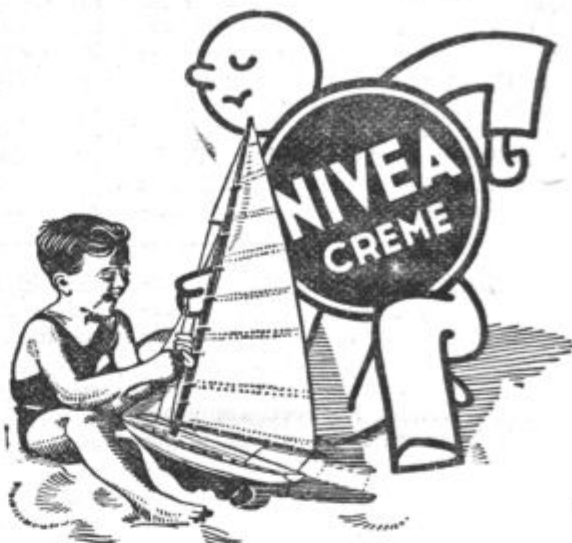
Gost: Natak, lačen sem in pet dinarjev imam. Kaj mi morete priporočiti?

Natak: »Drugo gostilno.«

Prav za zdravje Vašega otroka je sonce nujno potrebno. Toda za nežno otroško kožo je lahko škodljivo. Zato namažite poprej celo telo s kremo NIVEA ali z oljem NIVEA. Na ta način se okrepi mlado kožno staničje, koža porjavi hitro in enakomerno, a nevarnost sončnih opeklin se zmanjša. Če namažete otroka, ga s tem varujete tudi prehlajenja.

**Mladost ne more pogrešati
moje pomoči!**

IZGUBLJENA STAVA

Učitelj pokliče Gašperčka pred tablo, da bi nekaj nanjo napisal. Ko učitelj vidi Gašperčkovo desnico, se razjezi:

»Če mi pokažeš v razredu le eno roko, ki bi bila bolj umazana kakor ta, dobiš dinar!«
»Velja«, reče Gašperček in pokaže levico. Ta je bila še bolj črna.

ČUDNA KRAVA

Jožek občuduje slona: »Joj, kako je ta krava čudna! Rogove ima v gobcu, travo pa puli z repom!«

VESELA IGRA

Tone: »Ali ima igra, ki so jo sinoči uprizorili, vesel konec?«

Tine: »Da, vse je bilo veselo, ko je bil konec.«

ŽELEZNO POHIŠTVO,

žične vložke, otroške vozičke vseh vrst nudi najceneje »OBNOVA« F. Novak, Maribor, Jurčičeva ulica 6.

RESNEGA ZNANJA S SLOVENKAMA

želita slovenska fanta v Argentini. Rada bi se poročila s Slovenkama in zato išče ta po tem potu znanja z dekletoma od 25 do 30 let, ki sta dobri gospodinj in ki bi želeli odpotovati v Argentino. Ponudbe s slikami in polnimi naslovi je poslati na ogl. oddelek »Domovine« pod šifro »V Argentino«.

VEČ ŠIVALNIH STROJEV,

prvovrstnih, ki tudi štikajo, z 20letnim tvorniškim jamstvom izredno poceni na prodaj pri »PROMETU«, nasproti križanske cerkve, Ljubljana.

SPREJMEM TAKOJ

sodarskega vajenca. Klemenak Jože, sodar Mozirje.

2.500 DIN POTREBUJETE,

da zaslužite 1.000 din mesečno. Pišite: »Anos«, Maribor, Orožnova ulica.

KOVAČ IN PODKOVAČ

se išče za stalno službo na veleposestvu v Sremu. Ponudbe na upravo »Domovine« pod šifro »Oženjen«.

KOLESA ZNAMKE »AXO«

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi
kupite ugodno pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA

ALEKSANDROVA 6

Zahtevajte brezplačen cenik!

Ugodni plačilni pogoji.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice, reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani,
Tyrševa c. 18.

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%
po 5%

vloge proti odpovedi

Za vse vloge nudi popolno varnost * Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle * Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!